

**ГО «МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЦЕНТР
РАЗВИТИЯ НАУКИ И ТЕХНОЛОГИЙ»**

ИЗДАТЕЛЬСКИЙ ДОМ «ИНТЕРНАУКА»

Сборник тезисов научных трудов

**VII МЕЖДУНАРОДНАЯ
НАУЧНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ:
«НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ:
ПАРАДИГМА ИННОВАЦИОННОГО
РАЗВИТИЯ»**

«31» марта 2021

**Прага, Чехия
2021**

**ГО «МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЦЕНТР
РАЗВИТИЯ НАУКИ И ТЕХНОЛОГИЙ»**

ИЗДАТЕЛЬСКИЙ ДОМ «ИНТЕРНАУКА»

Сборник тезисов научных трудов

VII МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ:

**«НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ:
ПАРАДИГМА ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ»**

«31» марта 2021

Збірник тез наукових праць

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ:

**«НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ:
ПАРАДИГМА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ»**

«31» березня 2021

Abstracts of scientific papers

VII INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE:

**«SCIENTIFIC RESEARCH: THE PARADIGM
OF INNOVATIVE DEVELOPMENT»**

March 31, 2021

Прага, Чехия
2021

ББК 20
УДК 001
НЗ45

НЗ45 Научные исследования: парадигма инновационного развития: сборник тезисов научных трудов VII Международной научной конференции (Прага, Чехия, «31» марта 2021 года) / ГО «Международный научный центр развития науки и технологий», 2021. — 60 с.

В сборнике представлены материалы VII Международной научной конференции: «Научные исследования: парадигма инновационного развития».

Материалы публикуются на языке оригинала в авторской редакции.

Редакция не всегда разделяет мнения и взгляды автора. Ответственность за достоверность фактов, имен, географических названий, цитат, цифр и других сведений несут авторы публикаций.

При использовании научных идей и материалов этого сборника, ссылки на авторов и издания являются обязательными.

© Авторы статей, 2021

© ГО «Международный научный центр развития науки и технологий», 2021

© Издательский дом «Интернаука», 2021

Организационный комитет

Глава организационного комитета: **Коваленко Дмитрий Иванович** — кандидат экономических наук, доцент (Киев, Украина)

Заместитель главы организационного комитета: **Русина Юлия Александровна** — кандидат экономических наук, доцент (Киев, Украина)

Раздел «Юридические науки»:

Член организационного комитета: **Аристова Ирина Васильевна** — доктор юридических наук, профессор (Сумы, Украина)

Член организационного комитета: **Бондаренко Игорь Иванович** — доктор юридических наук, профессор (Братислава, Словацкая Республика)

Член организационного комитета: **Галуцько Валентин Васильевич** — доктор юридических наук, профессор (Киев, Украина)

Член организационного комитета: **Гиренко Инна Владимировна** — доктор юридических наук, доцент (Киев, Украина)

Член организационного комитета: **Глушков Валерий Александрович** — доктор юридических наук, профессор (Киев, Украина)

Член организационного комитета: **Головко Александр Николаевич** — доктор юридических наук, профессор, заслуженный юрист Украины (Харьков, Украина)

Член организационного комитета: **Грохольский Владимир Людвигович** — доктор юридических наук, профессор (Одесса, Украина)

Член организационного комитета: **Калюжный Ростислав Андреевич** — доктор юридических наук, профессор (Киев, Украина)

Член организационного комитета: **Клемпарський Николай Николаевич** — доктор юридических наук, профессор (Кривой Рог, Украина)

Член организационного комитета: **Лоредана Джани Агуире** — доктор права, профессор (Итальянская Республика)

Член организационного комитета: **Лоренцмайер Штефан** — доктор юридических наук, профессор (Аугсбург, Федеративная Республика Германия)

Член организационного комитета: **Макарова Тамара Ивановна** — доктор юридических наук, профессор (Минск, Республика Беларусь)

Член организационного комитета: **Мельничук Ольга Федоровна** — доктор юридических наук, доцент (Винница, Украина)

Член организационного комитета: **Овчарук Сергей Станиславович** — доктор юридических наук (Запорожье, Украина)

Член организационного комитета: **Омельчук Василий Андреевич** — доктор юридических наук, профессор (Киев, Украина)

Член организационного комитета: **Остапенко Алексей Иванович** — доктор юридических наук, профессор (Львов, Украина)

Член организационного комитета: **Пивовар Юрий Игоревич** — доктор философии в сфере права, доцент (Киев, Украина)

Член организационного комитета: **Позняков Спартак Петрович** — доктор юридических наук, доцент (Ирпень, Украина)

Член организационного комитета: **Светличный Александр Петрович** — доктор юридических наук, доцент (Киев, Украина)

Член организационного комитета: **Сидор Виктор Дмитриевич** — доктор юридических наук, профессор (Черновцы, Украина)

Член организационного комитета: **Таранова Татьяна Сергеевна** — доктор юридических наук, профессор (Минск, Республика Беларусь)

Член организационного комитета: **Мушенок Виктор Васильевич** — кандидат юридических наук, доцент (Киев, Украина)

Член организационного комитета: **Олейник Анатолий Ефимович** — кандидат юридических наук, профессор (Киев, Украина)

Член организационного комитета: **Фунта Растислав** — кандидат юридических наук, доцент (Сладковичово, Словацкая Республика)

Член организационного комитета: **Химич Ольга Николаевна** — кандидат юридических наук (Киев, Украина)

Член организационного комитета: **Легенький Николай Иванович** — кандидат педагогических наук, доцент (Киев, Украина)

Раздел «Технические науки»:

Член организационного комитета: **Беликов Анатолий Серафимович** — доктор технических наук, профессор (Днепр, Украина)

Член организационного комитета: **Луценко Игорь Анатольевич** — доктор технических наук, профессор (Кременчуг, Украина)

Член организационного комитета: **Мельник Виктория Николаевна** — доктор технических наук, профессор (Киев, Украина)

Член организационного комитета: **Наумов Владимир Аркадьевич** — доктор технических наук, профессор (Калининград, Российская Федерация)

Член организационного комитета: **Румянцев Анатолий Александрович** — доктор технических наук, профессор (Краматорск, Украина)

Член организационного комитета: **Сергейчук Олег Васильевич** — доктор технических наук, профессор (Киев, Украина)

Член организационного комитета: **Чабан Виталий Васильевич** — доктор технических наук, профессор (Киев, Украина)

Член организационного комитета: **Аль-Абабнех Хасан Али Касем** — кандидат технических наук (Амман, Иордания)

Член организационного комитета: **Артюхов Артем Евгеньевич** — кандидат технических наук, доцент (Сумы, Украина)

Член организационного комитета: **Баширбейли Адалат Исмаил** — кандидат технических наук, главный научный специалист (Баку, Азербайджанская Республика)

Член организационного комитета: **Коньков Георгий Игоревич** — кандидат технических наук, профессор (Киев, Украина)

Член организационного комитета: **Саньков Петр Николаевич** — кандидат технических наук, доцент (Днепр, Украина)

Раздел «Государственное управление»:

Член организационного комитета: **Дегтярь Андрей Олегович** — доктор наук по государственному управлению, профессор (Харьков, Украина)

Член организационного комитета: **Дегтярь Олег Андреевич** — доктор наук по государственному управлению, доцент (Харьков, Украина)

Член организационного комитета: **Колтун Виктория Семеновна** — доктор наук по государственному управлению, доцент (Киев, Украина)

Член организационного комитета: **Мироненко Марк Юрьевич** — доктор наук по государственному управлению, профессор (Винница, Украина)

Член организационного комитета: **Степанов Виктор Юрьевич** — доктор наук по государственному управлению, профессор (Харьков, Украина)

Раздел «Педагогические науки»:

Член организационного комитета: **Кузава Ирина Борисовна** — доктор педагогических наук, доцент (Луцк, Украина)

Член организационного комитета: **Мулик Катерина Витальевна** — доктор педагогических наук, доцент (Харьков, Украина)

Член организационного комитета: **Рыбалко Лина Николаевна** — доктор педагогических наук, профессор (Полтава, Украина)

Раздел «Исторические науки»:

Член организационного комитета: **Билан Сергей Алексеевич** — доктор исторических наук, доцент (Киев, Украина)

Член организационного комитета: **Добржанский Александр Владимирович** — доктор исторических наук, профессор (Черновцы, Украина)

Член организационного комитета: **Сопов Александр Валентинович** — доктор исторических наук, профессор (Майкоп, Республика Адыгея, Российская Федерация)

Раздел «Философские науки»:

Член организационного комитета: **Байчоров Александр Мухтарович** — доктор философских наук, профессор (Минск, Республика Беларусь)

Член организационного комитета: **Ильина Антонина Анатольевна** — доктор философских наук, доцент (Киев, Украина)

Член организационного комитета: **Сутужко Валерий Валериевич** — доктор философских наук, доцент (Саратов, Российская Федерация)

Член организационного комитета: **Фархитдинова Ольга Михайловна** — кандидат философских наук (Украина)

СОДЕРЖАНИЕ

СЕКЦИЯ 1. ГОСУДАРСТВЕННОЕ УПРАВЛЕНИЕ	9
Лашук Оксана Сергіївна, Мостіпан Надія Вікторівна Проблеми впровадження електронного урядування в Україні	9
СЕКЦИЯ 2. ИСТОРИЧЕСКИЕ НАУКИ	13
Бадєєва Людмила Іванівна С. Котляр — активний учасник громадського руху «зелений фронт» ...	13
СЕКЦИЯ 3. ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ НАУКИ.....	18
Golub Tetiana Efficiency in digital education for digital natives.....	18
Зайченко Наталія Іванівна Ціннісне призначення естетичного виховання в іспанській педагогіці на межі ХІХ–ХХ ст.....	21
СЕКЦИЯ 4. ТЕХНИЧЕСКИЕ НАУКИ.....	25
Stukalska Nataliia Influence of the design parameters of the mincer on the rheological properties of minced meat	25
Березова Ганна Олександрівна, Польовик Володимир Вікторович Екологічний посуд з рослинної сировини.....	29
Петрик Анатолій Васильович, Головатюк Михайло Вікторович, Трубіцина Маргарита Олегівна, Олефірова Ірина Олександрівна, Шрамук Іванна Андріївна Обґрунтування технологічних параметрів транспортної інфраструктури в процесі попереднього накопичення зернових вантажів	33
Прасол Ігорь Вікторович, Григорьева Ольга Владимировна, Ерошенко Ольга Артуровна Способ оптимизации вторичных параметров усилителя биопотенциалов	39
СЕКЦИЯ 5. ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ.....	43
Savchuk Anna, Kalynovska Iryna Features of modern feminist narratology (based on the novels by Margaret Atwood).....	43

СЕКЦИЯ 6. ФИЛОСОФСКИЕ НАУКИ	46
Sutuzhko Valery	
Basic provisions of estimetology	46
СЕКЦИЯ 7. ЮРИДИЧЕСКИЕ НАУКИ.....	50
Oleinykov Sergei	
Public opinion and public authority: interaction functions.....	50
Чернік Світлана Дмитрівна	
Реформування судової системи Англії у ХІХ ст.....	57

Секция 1. ГОСУДАРСТВЕННОЕ УПРАВЛЕНИЕ

Лашук Оксана Сергіївна
*кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри підприємництва і торгівлі
Національний університет «Чернігівська політехніка»
м. Чернігів, Україна*

Мостіпан Надія Вікторівна
*здобувач вищої освіти
Національного університету «Чернігівська політехніка»
м. Чернігів, Україна*

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

В контексті європейської інтеграції концепція електронного урядування стає одним із найважливіших інструментів досягнення демократії. Особливу увагу слід приділити механізмам формування електронного уряду, реформуванню державних установ України, тобто інноваційним методам публічного управління, що забезпечують прозорість державного та муніципального управління в Україні.

Останнім часом передові країни у всьому світі впроваджують національні програми, які адаптують публічне управління до умов інформаційного суспільства, які представляють електронне урядування як нову форму взаємодії уряду та суспільства. В контексті прагнень України до європейської інтеграції, запровадження європейських норм та стандартів для реалізації національної інформаційної політики, використання іноземного досвіду в практиці електронного урядування має особливе значення.

Електронне урядування — форма організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій

для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян [1].

Електронний урядування забезпечує прозорість державних органів та запобігає корупції, зменшуючи, але не усуваючи, індивідуальну залежність особи від свавілля державних службовців. Електронний урядування є інструментом соціальної демократизації, важливим елементом функціонування інформаційного суспільства.

Між державним, регіональним та рівнями громад існує певна невпорядкованість інформаційних відносин, що простежуються у стосунках органів публічної влади при організації інформаційної взаємодії. Практично відсутня така взаємодія і між органами місцевого самоврядування.

Проведемо аналіз Індексу розвитку електронного урядування в Україні протягом 2012–2020 років (рис. 1).

З рис. 1 можна зробити висновок, що у 2012 році Україна зайняла 68-е місце у рейтингу країн за розвитком електронного урядування у світі, тоді як у 2014 році — 87-е місце, у 2016 році — 62-е місце, 2018 році — 82-е місце та 69-е місце у 2020 році. Таким чином, динаміка розвитку електронного урядування в Україні є нестабільною. Рейтинг у 2020 році є найнижчий досліджуючи в динаміці з 2012 року, що свідчить про наявність резерву для посилення компонент Індексу розвитку електронного урядування.

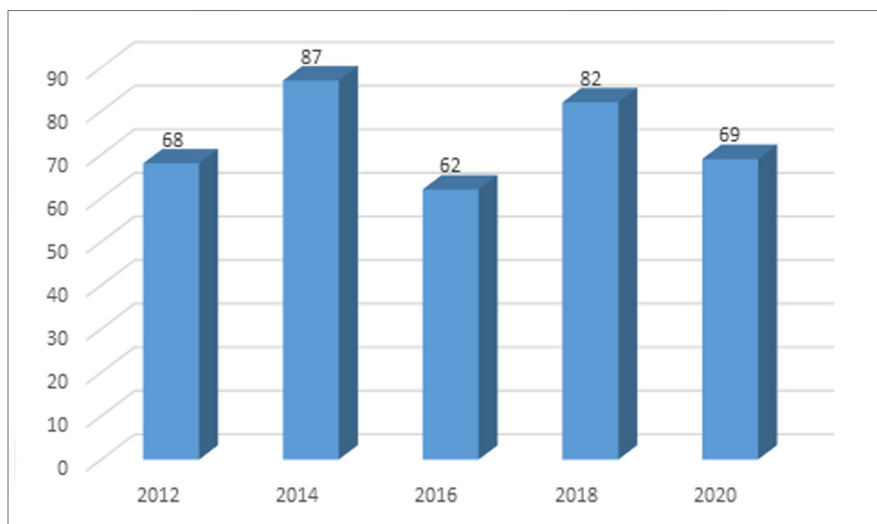

Рис. 1. Динаміка Індексу розвитку електронного урядування України

Становленню регіональних інформаційних систем не сприяє і та обставина, що в більшості місцевих органів виконавчої влади та органах місцевого самоврядування в організаційній структурі відсутні підрозділи, які б забезпечували впровадження сучасних інформаційних технологій.

Відсутність інформаційних відділів у місцевих органах публічної влади та в органах місцевого самоврядування, призводить до труднощів у задоволенні потреб місцевих органів виконавчої влади в інформаційних ресурсах і темпах розвитку інформатизації у громадах як через недоліки в самій структурній будові, так і через існуючі проблеми з кількістю та фаховим рівнем штатних працівників, фінансуванням програм, особливо тих, на яких покладені додаткові обов'язки щодо робочої підтримки технічного стану комплексу програмно-технічних засобів.

Іншим чинником, який істотно стримує розвиток регіональних інформаційних систем, є те, що в країні, відсутні типові технічні рішення стосовно створення автоматизованих систем обробки інформації для органів місцевого самоврядування. Наслідком цього є не тільки відставання в розвитку інформаційних систем місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, але й зайві витрати, викликані необхідністю індивідуальної розробки таких систем [2].

До основних проблеми електронного розвитку територіальних громадах регіону можна віднести:

- нерівномірність забезпечення можливості доступу населення до комп'ютерних і телекомунікаційних засобів, поглиблення «інформаційної нерівності» між окремими віддаленими громадами, сферами економіки та різними верствами населення особливо в сільській місцевості;
- наростання дисбалансу у розвитку інформаційної інфраструктури і ступеня інтеграції інформаційних технологій у основні ділові процеси;
- нерозвиненість інформаційних послуг і ресурсів для громадян і організацій в новостворених територіальних громадах;
- низький рівень комп'ютерної грамотності та готовність населення використовувати комп'ютерні та телекомунікаційні засоби;
- високий рівень соціально-економічного диференціації населення і низький платоспроможний попит на інформаційно-комп'ютерні технології (ІКТ);
- низька частка економічно-активного населення, яке пройшло спеціальну підготовку з використання ІКТ у діяльності органів місцевого самоврядування;
- незацікавленість участі держави і бізнесу в навчанні навичкам використання ІКТ в наданні адміністративних послуг;

- низька мотивація населення.

Іншим недоліком, який гальмує розвиток регіональних інформаційних систем, є відсутність в країні технічних рішень для створення автоматизованих систем обробки інформації для органів місцевого самоврядування.

Наслідком цього є не тільки відставання в розвитку інформаційних систем місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, але й зайві витрати, викликані необхідністю індивідуальної розробки таких систем [2].

Слід зазначити, що тривалий час розвиток надання електронних послуг в Україні, особливо на місцевому рівні, значною мірою гальмувався відсутністю єдиного функціонуючого державного порталу та незацікавленістю посадових осіб в створенні інформаційних порталів. Пандемія коронавірусу внесла суттєві зміни в цей процес, неможливість надавати адміністративні послуги особисто, особливо в громадах сільської місцевості створило певний поштовх в розвитку електронного урядування в ОТГ.

Така ситуація свідчить, що існує необхідність прийняття закону для ефективнішого впровадження системи адміністративних послуг.

Запровадження електронного урядування створює умови для:

- гарантування прозорості роботи органів державної влади на місцях та органів місцевого самоврядування;
- доступу громадян до публічної інформації за допомогою сучасних інформаційних технологій;
- покращення якості адміністративних послуг, економія часу та матеріальних ресурсів як для заявників послуг, так і для посадових осіб;
- отримання цілодобових послуг управління;
- підвищення рівня демократизації в суспільстві.

Література

1. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 № 649-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80>
2. Програма інформатизації Чернігівської області на 2018–2020 роки. URL: http://cg.gov.ua/web_docs/1/2015/10/docs/inform%202018-2020.pdf
3. Куджа Т. І. Стан та перспективи розвитку електронного урядування в Україні та в світі / Т. І. Куджа // Актуальні проблеми публічного управління та адміністрування: колективна монографія. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2020. С. 71–86.

Секция 2. ИСТОРИЧЕСКИЕ НАУКИ

*Бадєєва Людмила Іванівна
кандидат історичних наук, доцент
Харківський національний університет радіоелектроніки
м. Харків, Україна*

Є. КОТЛЯР — АКТИВНИЙ УЧАСНИК ГРОМАДСЬКОГО РУХУ «ЗЕЛЕНИЙ ФРОНТ»

Вступ. За Революцію 2013–2014 рр. віддали свої життя понад сто кращих громадян. Небесна Сотня стала прикладом самопожертви в ім'я вищих ідеалів: гідність, свобода, відвага, єдність, честь. Революція Гідності стала найбільш масштабним протестом в новітній історії України, боротьбою українських патріотів за свої права і демократичний європейський вибір. Серед Героїв Небесної Сотні троє патріотів родом з Харкова — Владислав Зубенко, Євген Котляр та Юрій Паращук. Ми вирішили дослідити життєвий шлях Євгена Котляра, тому що він був випускником Харківського національного університету радіоелектроніки.

Про Євгена Котляра знято два фільми. Володимир Чистилін присвятив фільм «Герої не вмирають» [3] усім трьом Героям України. Активісти екологічної організації «Зелений фронт» зняли фільм «Герой України Євген Котляр» [2]. Крім того, батько Євгена — Микола Іванович — записав збірку спогадів рідних і друзів сина під назвою «Памяти Героя Евгения Котляра посвящается» [1].

Автор наукової роботи ставить за мету — дослідити громадську діяльність Євгена в екологічній організації «Зелений фронт».

Виклад матеріалу. Євген Котляр був одним із небайдужих харків'ян, які вийшли в парк ім. Горького висловити свій протест проти рішення міської влади вирубати зелені дерева для прокладання дороги через парк.

Відомо, що відведення земельної ділянки під проєкт будівництва дороги через парк Горького та вирубка дерев були незаконними. Не

існувало необхідних дозвільних документів для реалізації проєкту та здійснення вирубки. Не проводилася державна екологічна експертиза проєкту будівництва у парку, і центральним органом влади нічого не відомо про проведення громадського обговорення такого будівництва. Незважаючи на це, виконком Харківської міської ради у травні 2010 року ухвалив рішення про видалення земельних насаджень парку імені Горького. Ця вирубка ведеться з метою побудувати через парк автодорогу й готелі вздовж неї наче б то для прийому гостей Євро-2012 та здійснюється з порушенням міжнародного й національного екологічного законодавства (зокрема, Європейської ландшафтної конвенції), та без належного інформування громадськості та громадської екологічної експертизи (чим порушується Оргуська конвенція). Більше того, порушуються навіть основоположні права людини і принижують людську гідність [7].

Зі спогадів батька Євгена Миколи Івановича: «Євген був якраз удома, говорить: «Піду я подивлюся, чого люди хочуть, за що борються. І він настільки там вписався, швидко став своїм, знайшов себе, знайшов людей, з якими йому було цікаво, які його поважали, що він став відразу буквально іншою людиною, знайшов якийсь сенс життя. До цього він шукав себе. А відтоді він знайшов себе, знайшов своє» [2].

До акцій протесту в парку ім. Горького щодня приєднувалися нові мітингувальники. Сотні небайдужих людей прийшли на захист парку ім. Горького. Саме тут Євген познайомився з Антоном Єрмоленком та Петром Калініним, правозахисником Максимом Корнієнком та перекладачем Оленою Новицькою, музичним продюсером Світлоною Шкурат та багатьма-багатьма іншими небайдужими громадянами міста. Зі спогадів Аеліти Єрмоленко, знайомої Євгена Котляра: «У парку 2010 року, як тільки ми з ним познайомилися, склалося враження про Женю як не дуже помітну людину, яка небагато говорила. Здебільшого він був мовчазним, був завжди весь у собі, розмовляв з людьми в разі дуже сильної необхідності, якщо його про щось запитували чи якщо йому потрібно було у когось щось дізнатись. Просто так він був не полюбляв пусті розмови. Женя був такою людиною, абсолютно не схильною до скандалів чи якихось поведінкових реакцій. Якщо йому щось не подобалось чи якщо він досягнув вершини емоційного вияву якоїсь люті, роздратування, він просто вставав і йшов. Ось це був просто максимум. 2010 року виконував також відповідну роль у цьому таборі, який стояв у парку Горького. Він був то хранителем вогнища, то завгоспом, то просто якимось регулятором рівноваги. Женя в парку варив глінтвейн, саме тоді всі дізнались, що він це робить дуже добре» [2].

Волонтери цілодобово чергували на місці вирубки дерев, захищаючи їх своїми тілами. Супротив активістів викликав обурення міської влади.

Як відмічали журналісти в ЗМІ, від початку вирубки на місці робіт її противники вже близько тижня намагаються зупинити вирубування дерев, заявляючи, що воно ведеться незаконно. На просіді розбито намети, біля яких цілодобово чергують активісти, на дерева піднімаються альпіністи, щоб завадити вирубуванню.

Періодично на місці подій відбуваються сутички. 27 травня, близько 15.00 у зоні вирубки дерев у парку ім. Горького сталося зіткнення між виконавцями робіт і противниками вирубки, внаслідок чого постраждали двоє протестувальників, яких швидкою допомогою було доставлено до лікарні [6].

Збереглися відеофільми, зняті активістами в ті гарячі дні протистояння (28 травня — 2 червня 2010 р.) [4; 5].

Необхідно зазначити, що Євген ніколи не ховався за спинами інших активістів, він завжди був попереду, намагався прийняти удар першим, захищаючи інших. Про один з епізодів сутичок згадує правозахисник Максим Корнієнко: «І тут ми побачили, що йде велика кількість людей у чорному, муніципальна охорона, хто підірвався, хто де. Та Євген був попереду. Люди ці були налаштовані дуже по-звірячому по відношенню до волонтерів. Тому вони наносили різні удари. Євген був спереду та почав відпштовхувати, не допускаючи, щоб били інших» [2].

З 19 травня по 20 червня у м. Харкові проведення масштабної вирубки у парку ім. Горького супроводжувалася фактами насильства з боку співробітників органів внутрішніх справ щодо громадян, які намагались мирними засобами протидіяти знесенню дерев.

Мали місце кричущі факти, коли невідомі люди спортивної статури били громадян у присутності міліції, а екскаватор ковшем травмував кількох людей. Міська влада не реагує на критику щодо незаконності вирубки і зазначає в коментарях ЗМІ, що дорога буде побудована будь-якою ціною. На сьогодні ця ціна непомірна: четверо безпідставно арештованих, четверо брутально побитих міліцією та госпіталізованих, двоє травмованих ковшем екскаватора [7].

Мабуть, після цих силових протистоянь волонтери зрозуміли, що фізично «тітушки» сильніші, тому останнім способом захисту дерев вважали такий: посадити людей на дерева, як птахів, щоб ті захищали рослини. Упевнені були, що лісоруби не посміють пиляти дерева, на яких сидять люди, але гірко помилилися...

Другого червня відбулася фінальна сутичка між протестувальниками та «тітушками». Не дивлячись на те, що волонтери сиділи

на деревах, і серед них був Євген Котляр, лісоруби все рівно пиляли дерева з людьми на них. Активісти кричали, показуючи на дерево: «Там людина! Там людина сидить! Що ви робите? Там сидить людина!» І коли робітник спиляв дерево, тоді серед присутніх чуємо вигуки: «Що ви робите? Ти — вбивця!» [5]. Одне дерево, з Євгеном Котлярем на нім, лісоруби повалили. Юнак чудом врятувався. А друге дерево на іншого альпініста завалили і зламали йому два ребра. Обидва хлопці перебували в небезпеці — під загрозою загибелі. Зі слів Олега Перегона, координатора харківського Євромайдану: «Коли ми побачили це, ну це було все вже, ми зрозуміли, що влада перейшла вже за мораль, за право, людське життя вже нічого не варте» [2].

Згадує правозахисник Максим Корнієнко: «Пиляли дерево з Євгеном, і в мене це викликало повагу, як людина не злякалася, не намагалася збігти кудись. ...Він завжди проявляв себе як достатньо хоробра людина» [2].

Друге червня — це день страшного розгону активістів, коли пиляли дерева, попри те, що на них сиділи альпіністи. А ще це день народження громадської організації «Зелений фронт». Саме цей рух на захист дерев, лави якого щодня поповнювалися новими активістами, і отримав назву «Зелений фронт».

Сам Євген ніколи не пишався тим, що зробив. Узагалі говорити про себе серйозно він не любляв. Зі спогадів Олени Новицької про Євгена: «У нього були чіткі принципи й пріоритети, він рідко висловлювався, частіше був спокійним, але якщо вже назривала суперечка, то всім було мало місця. Женя вибухав на очах і готовий був битися за те, у що вірив та що вважав правильним. Хоча і битися він не любив, був дуже миролюбивим, не дивлячись на запальність. Але він дуже боляче сприймав будь-яку несправедливість, відчував будь-яку проблему як свою, близьку, його дратувало, що світ влаштований якось не зовсім правильно. Він завжди суворо судив себе. Інших не засуджував ніколи, але в його присутності якось хотілось самому стати краще. Його думка для багатьох була дуже вагомою, його повага дорогого коштувала, та і його самого всі поважали. Навіть ті, хто не дуже симпатизував. Відчувалося, звичайно, що вся ця боротьба (залишатися осторонь від неї він просто не міг) його втомлює. ...Але світ від нього багато вимагав, або, мабуть, сам він багато вимагав від себе заради цього світу. А світ, на жаль, штука невдячна. Тому спокою у Жені ніколи не було. Це відчувалося. ...Він начебто взяв на себе відповідальність за весь світ, і ніяк не міг зганнябити. Він був дуже добрим та світлим, але при цьому чітко розумів та відчував все гірше, що було в світі. У нього не було ілюзій стосовно того, що відбувалося навколо,

але, принаймні, він робив те, що міг, просто тому, що по-іншому для нього було неможливо» [1, с. 8–10].

Висновок. Отже, 2010 р. життя Євгена Котляра кардинально змінюється. Він залучається до громадської діяльності — стає активістом екологічної організації «Зелений фронт». Небайдужі мешканці Харкова боролися проти вирубки дерев у Центральному парку відпочинку ім. Горького. Євген познайомився з багатьма цікавими людьми, волонтерами. Євген ніколи не ховався за спинами інших товаришів, був у перших лавах, готовим прийти на допомогу, а якщо треба — витримати удар першим. За ці якості, за його працездатність, принциповість Євгена поважали. Батько Героя вважає, що відтоді Євген змінився, став іншою людиною. Він немов знайшов себе, знайшов якийсь сенс життя. Разом з товаришами Євген ставив намети в парку, ніс чергування. Саме тут Герой здобув фах альпініста, проявив свою громадянську позицію, сміливість, мужність, готовність йти до кінця. Кадр із відео-знімками про людину-птаха, яка сиділа на дереві, що пиляв лісоруб, облетів весь світ. Цим хоробрим юнаком був Євген Котляр.

Незважаючи на те, що битва за дерева волонтерами була програна, саме вона сприяла консолідації небайдужих активних мешканців міста з громадянською позицією, які стали в подальшому кістяком як харківського, так і київського Євромайданів.

Література

1. ДАХО, ф. 6560, оп. 1, спр. 1. Спогади рідних, знайомих та друзів про учасника Революції гідності, героя Небесної Сотні Євгена Котляра. URL: <http://archives.kh.gov.ua/wp-content/uploads/2015/03/> (дата звернення: 31.10.2021).
2. Герой України Євген Котляр: документальний фільм. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=iU6Kjek4XdQ>
3. Герої не вмирають: документальний фільм. URL: <https://drive.google.com/file/d/19jcvuCGohppd6zn4JpsN5x29lrnyIYRB/view>
4. Парк Горького. 28.05.2010. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=C32xe43uVi4>.
5. Парк Горького. 2.06.2010. Ч. 1. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=QbbgNXUX71>.
6. У Харкові створено рух «Зелений фронт». URL: <https://www.unian.ua/society/362152-u-harkovi-stvoreno-ruh-zeleniy-front.html> (дата звернення: 30.01.2021).
7. Харківський лісопарк — протистояння за природу та свободу. URL: <https://wwf.ua/?193789/Kharkiv-forest-campaign> (дата звернення 29.01.2021).

Секция 3. ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

Golub Tetiana
PhD, Associate Professor, Docent
National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”
Kyiv, Ukraine

EFFICIENCY IN DIGITAL EDUCATION FOR DIGITAL NATIVES

The generation that is now studying in universities is usually referred to as a generation passionate about digital information technologies. Sometimes it is also called *digital natives*. This generation is characterized by:

- striving for mobility;
- purposefulness and increased focus on results;
- reduced focusing of attention in one information stream — the desire to receive several streams of information at the same time;
- desire to receive information in an interactive, game format;
- strong dependence on virtual social networks, desire to feel like in the community;
- striving for intangible, post-material values;
- orientation at flexible professional mobility.

The traditional educational forms poorly satisfy the ambitions of people of this generation. The full and effective education of such young people requires that the following aspects are present in the field of education:

- creative learning environment for realizing the potential in the educational process;
- an increase in the number of humanitarian disciplines for the development of intercultural interaction skills and personal development;
- creation of individual development paths, individual educational programs;

- increased mobility within the entire possible educational area;
- introduction of applied educational programs.

New models of information exchange in education are becoming more and more relevant. Digital media and social media can help create a fairer space for public participation. It is understood that everyday life is becoming more technologically mediated, which negates the difference between digital and non-digital activities. The use of the Internet and social media in education has many implications: democratizing relationships, expanding opportunities for student engagement, and expanding the network of relationships.

The requirements that different generations place on the educational process are reflected in the requirements for teachers as for the learning process transforming. For teachers, the emergence of new technologies is associated with the need for continuous professional development. This forces them to adjust themselves and rebuild their methodology and approaches to new educational paradigms [1]. The expansion of the distance education sector requires a new understanding of the professional development of educators. In a digital world, educators must be able to analyze various information resources, design distance learning courses, and create effective learning environments.

Success in this new, increasingly digital education system is determined not only by how much learning adapts a person to the current social and economic environment but on the ability to constantly adapt, change, effectively master new activities and acquire new professional qualities. This makes new, fundamentally different requirements for the education system. In a world where a student has the opportunity to choose where, how, when and what to learn, the task of the system is not to ensure a qualitatively high level of each specific teacher of a specific subject but:

- to provide the student with the tools to make informed choices;
- to navigation technologies in the area of educational opportunities (taking into account their relevance to goals, personal qualities, student's abilities);
- reliable means of assessing the effectiveness of a particular educational process.

At the same time, the very concept of *efficiency* is changing, acquiring a new meaning. The effectiveness of education in the new digital reality is a measure of the resources spent on a person's mastering of new activities — the ability to solve a new type of problems. At the same time, the key becomes the ability to predict this efficiency for a specific person, taking into account his/her characteristics, skills and knowledge, and motivation to master this knowledge.

References

1. Bates A. W. Teaching in a digital age: Guidelines for designing teaching and learning / A. W. Bates. Tony Bates Associates Ltd. 2015.

Зайченко Наталія Іванівна
*доктор педагогічних наук,
професор кафедри загальної та прикладної психології
ПВНЗ «Інститут екології економіки і права»
м. Київ, Україна*

ЦІННІСНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ІСПАНСЬКІЙ ПЕДАГОГІЦІ НА МЕЖІ ХІХ–ХХ СТ.

Естетичне виховання — один із найважливіших напрямів духовного виховання в іспанській педагогіці на межі ХІХ–ХХ ст. Естетичне почуття, або почуття прекрасного, даного людині від природи (від Бога), потребує плекання — тривалої духовної практики. На переконання іспанських педагогів на межі ХІХ–ХХ ст., саме естетичне почуття щонайпотужніше виражає «благородне походження людської природи» (П. Креспі), щонайміцніше засвідчує необхідність переживання краси для розквіту душі людини. Педагог Л. Морено Бустаманте (Luis Moreno Bustamante) у «Курсі психології, логіки і філософії моралі» (Логроньо, 1892 р.) пояснював, що стосовно естетичного виховання важливо урахувати два елементи: розвинення у людини судження про прекрасне і формування у неї почуття прекрасного. Перший елемент має відношення до розуму, а інший — до чуттєвості. На погляд педагога, характер краси — порядок, який існує у природі, якого досягають митці у мистецтві [1, с. 41].

У «Педагогічних замітках» (Памплона, 1896 р.) П. Діаса Муньоса (Pedro Diaz Muñoz) йшлося про те, що естетичне виховання покликане розвивати почуття, формувати культуру почуттів; естетичне виховання призначене відкрити людині світ краси. За твердженням педагога, необхідно розрізняти три типи краси: «красу абсолютну, красу реальну та красу ідеальну, або художню». Абсолютна краса — втілюється у Богові, реальна — зустрічається у сотвореній вищою силою природі, а ідеальна краса — твориться уявою або мистецтвом [2, с. 93–94].

На погляд педагога-богослова Р. Руїса Амадо (Ramon Ruiz Amado), доцільно відділяти красу фізичну від краси духовної та моральної.

В юному віці усі бажають бути красивими, штучно прикрашаються, однак плутають фізичну красу з духовною, бо не відають істини прекрасного. Педагог пояснював: «В об'єктах, не наділених чуттєвістю, краса полягає у гармонії частин і м'якості кольорів; це є краса фізична, так прекрасні зоряне небо, краєвиди, дорогоцінні каміння, квіти та багато інших об'єктів природи та мистецтва. Живі об'єкти, які наділені чуттєвістю, мають не тільки фізичну красу, але й іншу, більш досконалу, пов'язану з відчуттями. Такою красою нас зачаровують птахи не тільки живими кольорами, але й граціозними рухами <...>. У людині ж є два ступені вищої краси: краса духовна — властивість нашої душі, яка робить нас схожими на янголів; та краса моральна, ще вища за ступенем, — краса добродітності, та, що робить нас подібними до святих, до Бога, святого за своєю сутністю» [3, с. 14].

За вченням видатного іспанського педагога П. де Алькантара Гарсії (Pedro de Alcantara Garcia), розвинення почуттів людини важливе для її життєдіяльності настільки ж, наскільки й розвинення розуму. Цьому має сприяти комплексне виховання, націлене на гармонійне розвинення усіх духовних здібностей особистості. Здібність відчувати красу є так само природною здібністю, як і здібності мислити та воліти. У людському серці закладена любов до краси, своєрідний «інстинкт прекрасного» [4, с. 10–11].

У «Педагогічному трактаті» (Мадрид, 1896 р.) П. де Алькантара Гарсія висловлював думку про те, що «естетичне виховання має відношення до моральної цінності прекрасного» [5, с. 129]. Педагог відстоював позицію старогрецьких стоїків — краса має ототожнюватися із добром, великі добродітності походять із почуття прекрасного. Саме тому, за судженням П. де Алькантара Гарсії, естетичне виховання є значущим підґрунтям морального [5, с. 130].

Мета естетичного виховання — споглядання і цінування прекрасного. Учитель має сформувати у вихованців культуру естетичного почуття. Джерела краси — природа та мистецтво. Природа, створена за Божою волею, є порядок і гармонія, а це — елементи прекрасного. Мистецтво ж — це «прикраса життя», це «очищення і облагородження душі» [5, с. 131].

У брошурі «Виховання естетичного почуття» (Мадрид, 1901 р.) педагог А. Нуньес (Alvaro Nuñez) зазначав, що «естетична здібність людини є природною» і що «Бог наділив людину розумом, спроможним пізнавати гармонію речей, у якій істотним чином полягає краса, і дав серцю людському силу прагнути до краси та любити її» [6, с. 5].

Естетичне почуття, або почуття прекрасного, — лише одна із духовних здібностей людини. По суті естетичні здібності особистості

рівноцінні її пізнавальним здібностям. Від того часу, як проявляються перші промені розуму дитини, вона тягнеться до краси природи. Мета ж естетичного виховання полягає у тому, щоби уможливити виявлення та розвинення природних естетичних здібностей особистості [6, с. 7].

На переконання А. Нуньеса, здібності, якими Бог наділив людину, — то є психологічні (духовні) скарби. Поступово розкриваючи їх у собі, особистість усвідомлюватиме покладене на неї Богом земне призначення. Цьому має сприяти процес виховання загалом, націлений на гармонійне розвинення усіх природних здібностей людини. Розвиваючи естетичні здібності вихованців, педагог не переслідує іншої мети, як привести їх до осягнення істини та любові до Бога як абсолютного добра. Істина, добро й краса необхідні людині для вдосконалення, для наближення до Абсолюту [6, с. 9–10].

На погляд іспанського педагога-богослова Р. Бланко Санчеса (Rufino Blanco y Sanchez), почуття прекрасного є не здібністю людини, а «досконалим станом її душевних здібностей, спроможних сприймати красу» [7, с. 343]. Краса об'єктів сприймається людиною не внаслідок наявності у неї спеціальної естетичної здібності, а сприймається в цілому відчуттями та розумом особистості. Прекрасне викликає переживання людини, почуття та естетичні емоції.

Головним завданням естетичного виховання, на тверде переконання Р. Бланко Санчеса, має бути «формування гарного смаку особистості», а це досягається «при спогляданні захоплюючих видовищ природи та величних творів мистецтва» [7, с. 345–346].

Важливими засобами естетичного виховання стануть шкільні екскурсії на природу, відвідування учнями музеїв і пам'яток, читання літературних творів, декламування віршів, співи, малювання, ручна праця та інші заняття [7, с. 346].

У своєму виступі на конференції у Мадридському Атенеї у квітні 1913 року славетна іспанська письменниця Е. Пардо Басан (Emilia Pardo Bazan) відмічала, що розвинення почуття прекрасного у вихованців початкових шкіл сприятиме і розвиненню релігійного та морального почуттів, і формуванню характеру особистості, і вдосконаленню розуму. Почуття прекрасного призначене для розуміння і переживання мистецтва, для устремління до ідеалів людства.

Доповідачка переконувала слухачів, що людина за своєю природою є художником, і справа естетичного виховання — розкрити й розвинути природні естетичні здібності особистості. Мистецька ж справа — це органічне явище для людини; важко уявити людську спільноту, яка не мала би мистецтва. І мистецтво, і культура загалом не мають бути

привілеєм вищих суспільних класів, а мають бути доступними для усіх членів соціуму [8, с. 273–274].

Таким чином, в іспанській педагогіці на межі XIX–XX ст. за естетичним вихованням особистості закріплювалося ціннісне призначення — навчити людину бачити і розуміти прекрасне у сотвореному Богом світі та насолоджуватися прекрасним завдяки розвиненню власних природних естетичних здібностей. Краса — то є один із дивовижних проявів сущого. Пізнаючи та досягаючи прекрасне, людина вчиться розуміти Бога, його добру волю, його всемогутню благодать. Розуміння і переживання краси — це і є дотик до Божественного, це і є одне із утілень земного щастя, щастя людського буття.

Література

1. Moreno Bustamante L. Curso de psicología, logica y filosofia moral. Logroño: Imp. y Lib. de D. Ricardo M. Merino, 1892. 464 p.
2. Diaz Muñoz P. Nociones de Pedagogia. Pamplona: Imprenta, Libreria de N. Aramburu, 1896. 250 p.
3. Ruiz Amado R. El secreto de la felicidad. Barcelona: Libreria Religiosa, 1913. 190 p.
4. Alcantara Garcia P. Necesidad de atender en la educacion a la cultura del sentimiento estetico. La Escuela Moderna. 1898. № 88, julio. P. 8–16.
5. Alcantara Garcia P. Tratado de Pedagogia. Madrid: Saturnino Calleja, 1896. 440 p.
6. Nuñez A. La educacion del sentimiento estetico. Estudio de pedagogia infantil. Madrid: Imprenta de San Francisco de Sales, 1901. 24 p.
7. Blanco y Sanchez R. Pedagogia. Primer tomo. Teoria de la educacion. Madrid: Imp. de la «Revista de Archivos», 1912. 375 p.
8. Conferencias de cultura pedagogica. A cargo de la Condesa de Pardo Bazan. Gaceta de Instruccion Publica y Bellas Artes. Miercoles 30 de abril de 1913. № 1.195, año XXV. P. 273–276.

Секция 4. ТЕХНИЧЕСКИЕ НАУКИ

Stukalska Nataliia

*PhD in Engineering, Associate Professor of the Department of
Technology of Restaurant and Ayurvedic Products
National University of Food Technologies
Kyiv, Ukraine*

INFLUENCE OF THE DESIGN PARAMETERS OF THE MINCER ON THE RHEOLOGICAL PROPERTIES OF MINCED MEAT

In recent years, the consumer basket of the majority of the population of our country is more dominated by chicken compared to pork and cattle due to the low cost and taste of chicken.

Chicken meat is a source of high-quality, easily digestible proteins, vitamins, amino acids, minerals, an indispensable material for the growth and functioning of any organism, the basis for the prevention of a number of diseases — this is not a complete list of functions of chicken meat in the diet. In addition, given that according to recent research, poultry provides a full balance of protein in the body among the majority of the population of Eastern European countries, the need for regular consumption of chicken meat becomes even more obvious [1–2].

Chicken meat is also tasty, nutritious and at the same time low-calorie product that is easily digested by the human body. In terms of protein, chicken meat is superior to beef and lean pork. It contains vitamins A, B1, B2, nicotinic acid and many minerals [3]. It is also an indispensable material for the healthy functioning and growth of the body, it is easily absorbed and charges the body with energy necessary for life. Therefore, it can be considered a valuable high-calorie dietary product with low fat and high protein content.

In the food industry in the processing of poultry, and especially in the manufacture of minced meat, widely used cutting operations. This process

significantly affects the structural and mechanical properties of minced meat, which affect the quality of the semi-finished and finished product.

The process of grinding and obtaining high-quality minced meat with the specified structural and mechanical properties is influenced by the relationship of the design parameters of the mincer.

Analyzing the scientific and technical literature, it was found that in most cases the process of grinding raw meat is carried out under the following conditions: The diameter of the lattice holes, $m \cdot 10^{-3}$ than with the angle of the knife edge 60 degrees and the speed of the drive shaft 110 rpm.

Interest was expressed in expanding the range of use of design parameters and studying their impact on the structural and mechanical properties of minced chicken meat and technological parameters of the grinding process.

Chicken meat was used as a raw material, which was divided into types: fillet, chicken drumstick and a mixture of fillet + chicken drumstick in a ratio of 1:1.

The study of the dispersed medium of minced meat, namely the coefficient of inhomogeneity was carried out by varying the diameters of the openings of the grills and the angle of the knife edge.

The coefficient of inhomogeneity in the composition of the particles of minced meat — a calculated value by which you can characterize the quality of grinding. The calculated values of the coefficient of heterogeneity of minced meat from different types of chicken meat depending on the angle of the knife edge are shown in Figure 1.

When analyzing the graphical dependence of the coefficient of heterogeneity (Fig. 1), it can be argued that when using a knife edge angle of 30 degrees, minced meat from different types of chicken meat is the most homogeneous in structure and has almost the same size of meat particles. The uniformity of minced meat is also improved when chopping meat from chicken using rectilinear knives, the angle of inclination of the edge of the knife is 90 degrees, this is exactly what is observed in minced meat with fillets.

The use of knives with an angle of inclination of the knife edge of 60 and 75 degrees leads to obtaining particles of minced meat of unequal size. There are meat lobes of both large and small size, ragged shape. This is due to the cutting force of these knives. Although there is a sliding cutting of meat, it is small, and at the periphery it also decreases (the sliding cutting force at the periphery of the knife is less than at the beginning of the edge of the knife). The efficiency of cutting these knives is low, which induces the accumulation of uncrushed raw materials at the

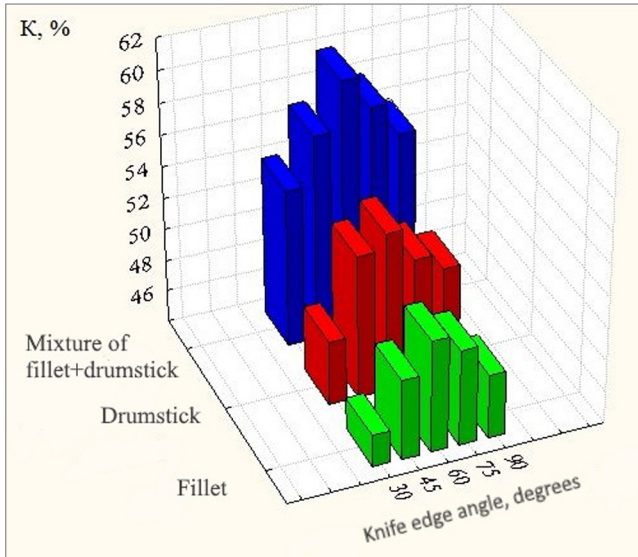

Fig. 1. The value of the coefficient of heterogeneity of the minced meat depending on the angle of the knife

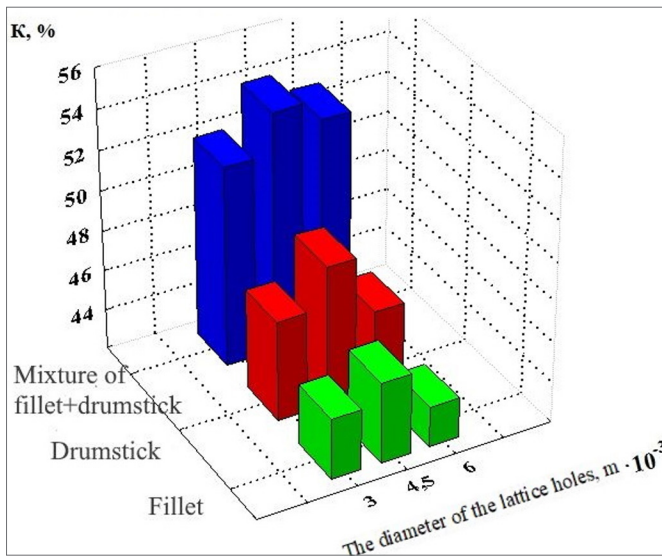

Fig. 2. Coefficient of heterogeneity of minced meat from the diameter of the lattice holes

ends of the edge of the knife, which shrinks, frays, breaks, which leads to an increase in protein denaturation, a significant loss of osmotic-bound moisture and inhomogeneity of minced meat.

The value of the coefficient of heterogeneity of minced meat from different types of chicken meat depending on the diameters of the lattice hole is shown in Figure 2.

Analyzing Figure 2, it can be stated that when mincing chicken meat with a diameter of the lattice holes of $6 \text{ m} \cdot 10^{-3}$, the obtained minced meat is more homogeneous in its structure. The size of its meat particles is almost the same throughout its volume.

The greatest heterogeneity of all types of minced chicken meat is observed when grinding with the openings of the lattice with a diameter of $4.5 \text{ m} \cdot 10^{-3}$.

The analysis of the obtained results shows that the type of raw meat of chicken meat and the conditions of the grinding process affect the structural and mechanical quality indicators of the obtained minced meat.

References

1. Штеле А. Л. Куриное яйцо и мясо бройлеров — основной источник полноценного белка // Достижения науки и техники АПК. 2006. № 8. С. 39–41.
2. Доценко В. А. Лечебно-профилактическое питание // Вопросы питания. 2001. № 1. С. 21.
3. Брендин Н. В., Зимняков В. Опыт производства полуфабрикатов из мяса птицы // Птицеводство. 2003. № 6. С. 28–29.
4. Топольник В. Г. Деформація фаршів під дією напруги / В. Г. Топольник, Н. М. Іванова // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського (серія “Технічні науки”): наук. журн. Донецьк: ДонНУЕТ імені Михайла Туган-Барановського, 2010. № 1 (45). С. 119–124.

Березова Ганна Олександрівна
асистент кафедри технології ресторанної і аюрведичної продукції
Національний університет харчових технологій
м. Київ, Україна

Польовик Володимир Вікторович
асистент кафедри технології ресторанної і аюрведичної продукції
Національний університет харчових технологій
м. Київ, Україна

ЕКОЛОГІЧНИЙ ПОСУД З РОСЛИННОЇ СИРОВИНИ

Одна з важливіших проблем сьогодення — це забруднення планети пластиком. До 2050 року обсяг виробленого пластикового сміття може досягти 12 млрд. тонн. Експерти Програми ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП) в своїй доповіді стверджують, що близько 130 країн вже регулюють поводження з пластиком на законодавчому рівні. В липні 2016 р. на Філіппінах в ході зустрічі громадських і неурядових організацій було розроблено глобальну стратегію щодо вирішення проблеми забруднення планети відходами пластику, було створено кампанію Break Free Plastic, в якій беруть участь великі екокомпанії: Zero Waste Europe, Greenpeace, GAIA, Surfrider Foundation, The 5 Gyres Institute, Oceana.

Тоді ухвалили директиву, яка зобов'язує країни ЄС обмежувати використання поліетилену. Кожна держава обирає свій варіант — або накладає спеціальні податки, або вводить заборони. Відтак, у 2020 році кількість використаного пластику має зменшитися наполовину. До 2021 року в Євросоюзі взагалі хочуть заборонити поліетиленові пакети, одноразовий посуд, соломинки, тощо. Цю ініціативу уже підтримали понад 250 компаній відомих брендів.

Франція в 2016 р. стала першою країною, що оголосила повну заборону на ввезення пластикового одноразового посуду. У травні 2018 р. Єврокомісія прийняла рішення про заборону одноразових пластикових виробів — ватних паличок, одноразових пластикових тарілок і одноразового столового посуду. У Білорусі з 1 січня 2021

р. закладам громадського харчування заборонено використовувати одноразовий посуд із пластику (Постанова Ради Міністрів Республіки Білорусь від 27 листопада 2019 р. № 797).

В Україні великого значення набувають екологічні проекти. ЕКО-трансформація та ЕКОмодернізація — щорічні проекти, які постійно стимулюють українських виробників до проведення досліджень в сфері безпеки навколишнього середовища, щодо технології переробки вторинних ресурсів. ClimateLaunchpad — найбільший європейський клінтех-конкурс від Climate-KIC. Цього року він пройшов і в Україні. Мета конкурсу — прокласти швидкий шлях від бізнес-ідей в сфері чистих технологій до динамічних компаній, які творять низьковуглецеве майбутнє.

Одним з цікавих сучасних технологічних рішень є використання натуральної рослинної сировини для виробництва одноразового екологічного посуду. Дослідники розробили нову концепцію. Там, де це можливо — використовують істивний матеріал. В інших випадках — такий, що біологічно розкладається.

Так українська команда конкурсу ClimateLaunchpad в Києві представила свій проект одноразового посуду, виготовленого з крохмалу та пшеничної соломи (про це повідомляє у спільноті на Facebook Greencubator.2016).

Дизайнерська студія з Великої Британії Priestman Good представила екологічний набір посуду, розроблений спеціально для авіакомпаній Airbus, Qatar Airways, Turkish Airlines та United Airlines. Весь посуд підлягає утилізації, але його також можна їсти, пише Daily Mail. У наборі передбачено багаторазова таця з кавової гущі та лігніну (речовини, що легко переробляється мікроорганізмами). Десерти подають у вафлях, а соуси — у водоростях, які можуть розчинятися. Виделка і ложка виготовлені з кокосової деревини. Гарячі страви сервірують у тарілки з бамбука. Як і таця, чашка також багаторазова, але зроблена з рисового відсіву, обробленого морськими водоростями.

Польська компанія Biotrem запатентувала технологію, яка дозволяє робити одноразовий посуд з пшеничних і кукурудзяних висівок, продуктів переробки маніоку, водоростей, а також полімерів на рослинній основі. Сировину стискають під пресом за допомогою гарячого повітря. Набір посуду, який вони виготовляють, включає тарілки, чашки, виделки та ножі. З однієї тонни пшеничних висівок можна створити 10 тисяч мисок чи тарілок. У живій природі посуд з висівок повністю розкладається протягом 30 днів. Компанія з 2019 року відкрила своє представництво на Україні[4].

Молоді перуанські підприємці виготовляють біорозкладаний одноразовий посуд і контейнери з листя бананової пальми. У їхньому асортименті — посуд із пресованого бананового листя і ложки з бананової муки. За словами виробників, біопосуд може повністю розкластися протягом 2-х місяців.

Однією з найуспішніших компаній виробників стала ТМ «Amelon», яка представила посуд з кукурудзяного крохмалю як альтернативу для заміни пластику в сегменті HORECA. Вироби мають сертифікати TUV: OK Biobased на сировину, а також українські сертифікати. В 2021 році розпочате власне виробництво одноразових столових приборів [3].

Джуліан Лехнер запропонував технологію виробництва посуду з кавової гущі Kaffeeform. Продукція компанії представлена в Україні вже з 2015 року. Чашки та стакани з кавової гущі багаторазові, вони одночасно легкі та достатньо міцні та повністю розкладаються.

Команда з Сумського національного аграрного університету під керівництвом доцента кафедри харчових технологій Дмитра Відюка створила посуд і пакування з матеріалу, який витримує температуру та вологу краще, ніж пластик. Коли еко-посуд розкладається, то стає добривом для рослин. Зовні екосировина схожа на тонку спресовану піну.

На Одещині, у Вилківській об'єднаній територіальній громаді планують випускати одноразовий посуд з очерету, який розкладається всього за півтора місяці. Наразі проходять дослідження в Одеській національній академії харчових технологій.

Вчені з Національного університету харчових технологій також зробили свій плідний внесок у розв'язання планетарної екологічної проблеми забруднення довкілля та пошуків біологічного балансу. Було розроблене біорозкладальне пакування для харчових продуктів, отримали патент. Винахід стосується складу біодеградабельної їстівної плівки для харчових продуктів, що містить плівкоутворювач, пластифікатор та воду, причому як плівкоутворювач містить декстрини Шардингера та желатин, як пластифікатор — сечовину, та додатково містить біологічно активну добавку [2]. Результати досліджень представлені на міжнародних наукових конференціях [1].

Можна зробити висновок, що екопосуд має певні переваги: повністю розкладається в короткі терміни, виготовлений з натуральної сировини, зручний у використанні, тримає форму, призначений для холодних і гарячих страв, не приносить жодної шкоди середовищу, відповідає ідеї низьковуглецевого простору.

Література

1. Шульга О. С. Їстівні покриття — екологічна альтернатива синтетичним пакувальним матеріалам для хлібобулочних виробів / О. С. Шульга, А. І. Чорна // Інноваційні технології у хлібопекарському виробництві: міжнародна спеціалізована науково-практична конференція, 13 вересня 2017 р., м. Київ, 2017. С. 72–76.
2. Патент 118906 UA, МПК (2019.01), A21D 15/08 (2006.01) C08L 5/16 (2006.01) C09D 105/16 (2006.01) A22C 13/00 B65D 65/02 (2006.01) B65D 65/38 (2006.01) B65B 25/16 (2006.01) Біодеградабельна їстівна плівка для харчових продуктів / Шульга О. С., Чорна А. І., Шульга С. І.; власник Національний університет харчових технологій НУХТ. — № а 2017 06036; заявл. 16.06.2017; опубл. 25.03.2019; Бюл. № 6, 2019 р.
3. URL: <https://stakanopt.com.ua/blog/eko-posuda-iz-kukuruznogo-krahmala>.
4. URL: <https://propozitsiya.com/ua/v-ukrayini-stvoryuyut-odnorazovyy-posud-iz-vysivok>.

Петрик Анатолій Васильович
кандидат технічних наук, доцент
Національний транспортний університет
м. Київ, Україна

Головатюк Михайло Вікторович
аспірант
Національного транспортного університету
м. Київ, Україна

Трубіцина Маргарита Олегівна
студентка
Національного транспортного університету
м. Київ, Україна

Олефірова Ірина Олександрівна
студентка
Національного транспортного університету
м. Київ, Україна

Шрамук Іванна Андріївна
студентка
Національного транспортного університету
м. Київ, Україна

ОБҐРУНТУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПАРАМЕТРІВ ТРАНСПОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В ПРОЦЕСІ ПОПЕРЕДНЬОГО НАКОПИЧЕННЯ ЗЕРНОВИХ ВАНТАЖІВ

В сучасному аграрному секторі виникають складні організаційні структури внаслідок трансформації системи земельних відносин, зміни форм власності основних виробників сільськогосподарської продукції, впровадження нових методів логістичного управління матеріальними потоками в процесі їх розподілу та використання. Проте останніми роками агропромисловий комплекс України нарощує

обсяги виробництва і реалізації сільськогосподарської продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках [1]. А організація транспортування вітчизняної сільськогосподарської продукції з мінімальними витратами для товаровиробників як для внутрішніх потреб, так і на експорт є одним з головних завдань транспортно-дорожнього комплексу України. Враховуючи специфіку виконання та зростання обсягів експортних перевезень, особлива увага має приділятися організації зовнішньоторговельних поставок зазначених вантажів різними видами транспорту. А зважаючи на суттєві обсяги експортних перевезень, особлива увага приділяється роботі транспортних вузлів та морських торговельних портів. Встановлені тенденції до збільшення експорту та транзиту сільськогосподарської продукції через територію держави окреслили наукові перспективи з розробки технологічних і структурних засад для удосконалення транспортного забезпечення перевезень зернових вантажів за умови використання автомобільного, залізничного та морського транспорту [2].

Детальний аналіз використання транспортної інфраструктури свідчить про те, що залізниці та морські торговельні порти за умови чіткої організації логістичного обслуговування, рівномірного розподілу вантажопотоків і узгодженої роботи залізниць, транспортних вузлів та судноплавних компаній в Україні здатні здійснювати зовнішньоторговельні операції з зерновими вантажами в значних обсягах. Тому результати функціонування транспортних підприємств, як окремих господарських структур, відіграють вирішальну роль в процесі попереднього накопичення зернових вантажів на підприємствах елеваторно-складського господарства. В такій постановці питання якість транспортного обслуговування споживачів полягає в тому, щоб в процесі перевезення зернова продукція зберегла свої початкові властивості. З цією метою актуальним стає питання ефективного використання бортових автомобілів та автопоїздів-хоперів. Але із збільшенням обсягів накопичення та доставки зернових вантажів, а відповідно і ускладнення задач транспортного обслуговування, при зменшенні впливу автомобільних перевезень більш актуальним стає використання залізничного та річкового транспорту. Тому для транспортних вузлів важливою характеристикою є дотримання термінів накопичення та переробки експортної партії вантажів. Зважаючи на випадковий характер постачання вантажів на переробку і неможливість суттєвого збільшення добового обсягу робіт по обробці зернових вантажопотоків, транспортні вузли повинні розраховувати на необхідні потужності складського господарства або мати можливість на припортовій залізничній станції накопичувати необхідний обсяг вантажу у вагонах.

Існуючі способи попереднього накопичення зернових вантажів мають той недолік, що зберігання вантажів в складських приміщеннях вимагає додаткового перевантаження, а накопичення зернових на колесах виводить частину залізничних вагонів з обороту. Тому з метою забезпечення надійності виконання обробки зернових вантажів в практику обслуговування зазначених вантажопотоків входить будівництво на території порту припортових елеваторів та спеціалізованих зернопереробних комплексів. Особливості транспортного обслуговування зернових трейдерів тісно пов'язані з виробничою діяльністю зазначених господарських структур. До функцій таких організацій входить закупівля і тимчасове зберігання зернових, створення експортної партії та доставка їх у країну призначення на зафрахтованих судах. Викладена схема експортного процесу вимагає якісного транспортного обслуговування на всіх етапах його виконання.

Враховуючи специфічні особливості поставок зернових, з метою дотримання термінів формування і відправки експортних партій зернові трейдери самостійно обирають морський торговельний порт для заходу зафрахтованого судна, способи накопичення об'єднаної зернової партії, види транспорту та рухомий склад для обслуговування вантажопотоків. Із обмежуючих факторів слід виділити те, що зазначені логістичні операції виконуються в існуючому правовому полі, тобто із дотриманням чинного законодавства України. Громіздка система отримання дозволів від державних органів для митного оформлення експортних партій зернових і хлібопродуктів вимагає певного часу та відповідних матеріальних витрат, що в кінцевому результаті позначається на привабливості України як експортної та транзитної держави [3]. Проте перевага України полягає в тому, що використовуючи власну матеріальну базу транспортного забезпечення та елеваторно-складського господарства, суб'єкти господарської діяльності в певній мірі стабілізують функціонування вітчизняної транспортної системи в цілому. Крім того, із залученням обсягів власного виробництва на транспортні характеристики експортного потоку зернових культур в значно меншій мірі впливають випадкові фактори, пов'язані із коливанням ціни на зазначений товар.

Урахування особливостей функціонування транспортних систем для забезпечення агропромислового виробництва дозволяють цілеспрямовано знаходити шляхи підвищення ефективності їх роботи. Із використанням виконаних розрахунків стає можливим обґрунтувати напрями застосування спеціалізованих автомобілів та автопоїздів. Забезпечення запланованої пропускну здатності транспортної системи дозволяє визначити оптимальну кількість автотранспортних засобів та проектну потужність постів розвантаження. А комплексне управління

транспортно-технологічними процесами перевезень зернових культур дозволяє забезпечити раціональне використання матеріальних та фінансових ресурсів. Крім того із використанням математичних методів факторного аналізу впливаючих чинників забезпечується координація узгоджених управлінських рішень та визначається загальна оцінка стану транспортування автомобілями зернових вантажів по регіонам. А із застосуванням різних форм вигідного співробітництва з партнерами щодо організації транспортних послуг, визначених з урахуванням форм власності, ринкових відносин, тарифної політики і маркетингу експортних поставок, досягається створення умов для залучення додаткових обсягів експорту та транзиту зернових вантажів [4].

Однією із актуальних задач дослідження виробничих систем є не тільки визначення оптимального рівня надійності транспортного обслуговування, але також і оцінка економічності перевезень. Зокрема виникають помітні зміни експлуатаційних показників внаслідок реалізації можливостей додаткового залучення відповідного рухомого складу, що буває необхідним для надійного перевезення вантажів при випадковому попиті на транспортні послуги. Виконання централізованих перевезень автомобільним транспортом на відміну від технологічних передбачає надходження значно більших обсягів вантажів від постачальників. Тоді в кожному господарстві вже працює збільшений парк рухомого складу. В такій задачі припускається, що загальна кількість вимог на обслуговування буде складена із випадкового потоку заявок і випадкової їх кількості у кожній заявці. За таких обставин існуючий потік вимог є неординарним випадковим процесом.

Отже попит X_t на автотранспортні засоби на протязі періоду часу t є випадковим і описується неординарним випадковим процесом, тобто процесом з груповим (пакетним) надходженням заявок. Сумарна кількість вимог, які поступають до системи за час t , дорівнює

$$X_t = \sum_{k=1}^{K_t} N_j, \text{ при } K_t > 0 \quad (1)$$

де K_t — випадкова величина, яка визначає кількість груп заявок, що надходять у систему на протязі періоду t ;

N_j — кількість вимог на транспортне обслуговування у кожній j -й групі.

Випадкова величина K_t характеризує кількість додаткових автотранспортних засобів, що залучається в системі на період t , визначається як y , а n — необхідна використана кількість власних автомобілів, потрібна транспортній системі. Випадкова величина X_t називається процесом накопичення заявок для транспортного обслуговування

і становить суму випадкових доданків. В умовах централізованого постачання для перевезень зернових культур величина X_t характеризує попит на автотранспортні засоби в транспортній системі, тобто визначає інтенсивність вхідного потоку. Позначимо розподіли ймовірностей величин K_t , N_j , у відповідно через

$$f_k(t) = P(K_t = k), \quad g_i = P(N_j = i), \quad q_m = P(y = m) \quad (2)$$

З використанням математичних виразів (2) розподіл випадкової величини X_t розраховується за розподілами величин K_t і N_j і описується співвідношенням

$$P_i(t) = \sum_{k=1}^{\infty} P(K_t = k) P(X_t = i / K_t = k) = \sum_{k=0}^i f_k(t) P(X_1 + X_2 + \dots + X_k = i) = \sum_{k=0}^i f_k(t) g_i^{(k)}, \quad (3)$$

де $g_i^{(k)} \in k$ — кратна згортка розподілів випадкових величин N_j ($j = 0, 1, 2, \dots$), тобто є розподілом суми k незалежних, однаково розподілених випадкових величин N_j .

Використання математичних залежностей (1...3) надає можливість визначити середнє значення необхідної кількості працюючих автомобілів за умови пакетного надходження вимог на обслуговування. У функціоналі задачі отримання максимального прибутку роботи транспортної системи наступні величини характеризуються як доходи і витрати, пов'язані з роботою автотранспортних засобів. За результатами проведених розрахунків визначаються головні напрями наукових досліджень з метою розробки методів організації і управління системою централізованого транспортування зернових культур. Створення організаційних засад для транспортного обслуговування експорту і транзиту зернових культур дозволяє забезпечити підвищення пропускної здатності транспортної системи, покращення її конкурентоздатності для зернових вантажів. Системне управління взаємопов'язаними процесами перевезень зернових культур в задіяних виробничих структурах при повному дотриманні усіх вхідних і вихідних операцій по їх послідовності в часі та просторі дозволяє узгодити роботу різних видів транспорту в єдиній системі логістичного обслуговування. А послідовне вдосконалення моніторингу експорту і обґрунтованого прийняття управлінських рішень із залученням централізованого керівництва при високому рівні інформації та контролю удосконалює систему доставки і переробки зернових вантажопотоків шляхом оперативного управління всіма складовими єдиної транспортної системи.

Література

1. Сталій розвиток та безпека агропродовольчої сфери України в умовах глобалізаційних викликів: монографія / О. І. Павлов, М. А. Хвесик, В. В. Юрчишин, С. О. Юшин та ін.; за ред. зав. каф. екон. промисл. ОНАХТ. Одеса: Астропринт, 2012. 625 с.
2. Сальман І. Ю., Ібатуллін М. І. Сучасний стан світового агропродовольчого ринку та місце в ньому України // Економіка та держава. 2015. № 11. С. 25–27.
3. Молдован Л. В. Форми господарювання в аграрному секторі України в умовах глобалізації / Л. В. Молдован // Економіка АПК. 2010. № 1. С. 13–17.
4. Корнієцький О. В. Методичні аспекти розвитку міжрегіональної взаємодії транспортно-логістичних систем в умовах синхронізації // Економіка та держава. 2015. № 11. С. 47–50.

Прасол Игорь Викторович
*доктор технических наук,
профессор кафедры биомедицинской инженерии
Харьковский национальный университет радиоэлектроники
г. Харьков, Украина*

Григорьева Ольга Владимировна
*старший преподаватель кафедры
проектирования и эксплуатации электронных аппаратов
Харьковский национальный университет радиоэлектроники
г. Харьков, Украина*

Ерошенко Ольга Артуровна
*ассистент кафедры электронных вычислительных машин,
аспирант кафедры биомедицинской инженерии
Харьковский национальный университет радиоэлектроники
г. Харьков, Украина*

СПОСОБ ОПТИМИЗАЦИИ ВТОРИЧНЫХ ПАРАМЕТРОВ УСИЛИТЕЛЯ БИОПОТЕНЦИАЛОВ

В разнообразных технических устройствах, комплексах и системах сбора медико-биологической информации для задач диагностики и контроля за ходом реабилитационного процесса происходит съём биологических электрических сигналов. Это может быть, например, сигналы ЭКГ, ЭМГ, ЭЭГ и другие. Сигналы снимаются соответствующими датчиками и подлежат дальнейшему усилению в силу их малости и фильтрации из-за наличия значительных помех и артефактов. Для этого используются специальные УВП, к которым предъявляется ряд специфических требований. УВП должны усиливать полезный сигнал, иметь малые шумы и осуществлять значительное подавление синфазных помех, которые, как правило, присутствуют на теле пациента. Конечно, влияние оказывают сами датчики, переходные сопротивления электрод-кожа и ряд других факторов. Но именно от свойств УПТ во многом зависит конечный результат.

Важнейшим параметром УБП является коэффициент режекции H (ослабления синфазной помехи), который является интегральным и определяется как отношение:

$$H = K_{нд} / K_{нс},$$

где $K_{нд}$ — коэффициент усиления полезного (дифференциального) сигнала;

$K_{нс}$ — коэффициент передачи вредного(синфазного) сигнала.

Он характеризует асимметрию плеч усилителя. В многокаскадных усилителях синфазная помеха, преобразованная в разностную во входной цепи вследствие асимметрии первого каскада, последующими каскадами не подавляется. Поэтому степень подавления синфазных помех усилителя в целом определяется коэффициентом режекции первого каскада [1]. Очевидно, необходимо одновременно увеличивать $K_{нд}$ и уменьшать $K_{нс}$. Это может быть достигнуто при известной электрической принципиальной схеме УБП за счет организации итерационной оптимизационной процедуры путем изменения параметров соответствующих компонентов схемы.

Тогда задача может быть поставлена как задача нелинейного программирования следующим образом. Необходимо минимизировать некоторую целевую функцию $f(X)$ в некотором пространстве первичных параметров Ω при наличии системы ограничений типа неравенств $H_i \geq 0$:

$$f(X) \rightarrow \min.$$

В качестве целевой функции в данном случае может выступать частный критерий значения коэффициента ослабления синфазного сигнала относительно выбранного желаемого значения, взятое по модулю. В случае учета и других критериев, например, входное сопротивление, потребляемая мощность и др., задача значительно усложняется и превращается в многокритериальную, что требует формирования соответствующей целевой функции с весовыми коэффициентами и построении области компромиссов [2–4].

Нахождение экстремума функции возможно различными методами, но в случае с УБП наиболее целесообразно применение методов случайного поиска из-за возможной овражности функции цели. При этом реализуется алгоритм перехода по случайному направлению из одной точки области управляемых параметров X_k в другую X_{k+1} с автоматическим выбором величины шага h_k при выполнении условия $f(X_{k+1}) < f(X_k)$, если это условие не выполняется, то происходит выбор нового случайного направления до тех пор, пока условие не выполнится. Процесс останавливается, когда разница между двумя соседними значениями целевой функции не станет менее наперед заданной малой величины погрешности ξ .

Однако, возможно возникновение новой проблемы. Дело в том, что процесс оптимизации носит непрерывный характер и получаются значения параметров из множества вещественных положительных чисел, в то время как параметры компонентов (в частности, значения сопротивления резисторов) имеют дискретные положительные значения из набора стандартных значений. Найденными значениями параметров в общем случае не обладает ни один из компонентов. Тогда последующим этапом является ручной поиск новых подходящих компонентов, имеющих близкие по значениям параметры. Это может в ряде случаев значительно понизить эффект от оптимизации схемы.

Поэтому в случаях включения в маршрут проектирования этапа параметрической оптимизации к информационной подсистеме системы проектирования должен предъявляться ряд специфических требований, а именно:

- возможность автоматического поиска в банке данных некоторого компонента $A_i (P_{i1}, P_{i2}, \dots, P_{ik})$, однотипного компонента $B_j (P_{j1}, P_{j2}, \dots, P_{jk})$ ($i=1, N$, N — число компонентов типа A в банке; $j=1, M$, M — число компонентов типа A , параметры которого варьируются на данном этапе; K — количество параметров P_i компонента типа A), для которого выполняется соотношение

$$\left| \frac{P_{il} - P_{jl}}{P_{jl}} \right| \leq \varepsilon_l,$$

где ε_l — допустимое отклонение k -го параметра ($l=1, k$);

- возможность автоматической замены компонента B_j на найденный компонент A_i с соответствующей коррекцией списков описания схемы и ее математической модели;
- наличие соответствующих семантических средств описания и обработки запросов.

Практическая реализация этих требований позволяет значительно сократить срок оптимизации параметров УБП.

Таким образом, при включении в маршрут проектирования схем ЭА этапа оптимизации параметров возникает необходимость использовать в качестве завершающего — этап автоматизированного подбора компонентов из БД на основе ранжирования параметров и соответствующим контролем значения функции цели.

Литература

1. Съём и обработка биоэлектрических сигналов: Учеб. пособие / Под ред. К. В. Зайченко. СПбГУАП. СПб. 2001. 140 с.
2. Прасол И. В. Оптимальное проектирование аналого-цифровых схем на основе многокритериального подхода / И. В. Прасол, А. В. Кобылинский // Системи обробки інформації. Харківський університет Повітряних Сил ім. І. Кожедуба. Харків, 2007. № 7(65). С. 78–82.
3. Прасол И. В. Метод усунення дублювання критеріїв при параметричному синтезі електронних схем / И. В. Прасол // АСУ та прилади автоматики. Всеукраїнський міжвідомчий науково-технічний зб. Харків, ХНУРЕ. 2010. № . 151 С. 27–31.
4. Прасол И. В. Уменьшение размерности пространства критериев при векторной оптимизации в задачах биологии и медицины / И. В. Прасол, А. И. Довнар // II Міжнародна науково-практична конференція «Інформаційні системи та технології в медицині» (ІСМ-2019); зб. наук. пр. Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т». 2019. С. 40–41.

**Секция 5.
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ**

Savchuk Anna

*Student of the Foreign Philology Faculty
Lesya Ukrainka Volyn National University
Lutsk, Ukraine*

Kalynovska Iryna

*PhD in Philology, Associate Professor
Lesya Ukrainka Volyn National University
Lutsk, Ukraine*

**FEATURES OF MODERN FEMINIST
NARRATOLOGY (BASED ON THE NOVELS
BY MARGARET ATWOOD)**

In recent years, there has been an increasing interest in the concept of gender in modern narratology. It is worth to mention that gender and narrative explore how gender, sex, and sexuality might shape both narrative texts and the theories through which readers and scholars approach them. That is why feminist writers take the gender difference into account as a foundational aspect of narrative structure.

To start with, feminist narratology refers to the study of narratives from the feminist perspective, taking into account the impact of gender on narrative patterns [2]. It is seen from three different perspectives: the representation of women in narrative and women's writing, feminist film theory, and the feminist critique of psychoanalysis. According to the research conducted by Cambridge University in 2018, feminist theorists and critics have demonstrated that no theory of narrative has neutral terms or assumptions. It is evident that all narratives have ideological premises and functions, starting with the concept of sex itself. The terms 'gender', 'sex', and 'sexuality' are the main subject of feminist narratology. In most academic pursuits today, 'sex' stands for the biological designations of male and female (with some scholars including 'intersex'

as a designation), while 'gender' marks social identities, roles, and behaviours as well as qualities of masculinity and femininity that have been associated with specific sex, and 'sexuality' refers to the orientation of desire toward a particular sexed or gendered object [1].

Gender and narrative studies point out that gender, sex, and sexuality are significant not only to textual interpretation and reader reception but to textual poetics itself and thus to the shapes, structures, representational practices, and communicative contexts of narrative texts [3].

In the novels *The Handmaid's Tale* and *The Edible Woman* by the most famous feminist writer of the XXI century Margaret Atwood, the concepts of 'gender' and 'gender discrimination' are clearly seen. Atwood's narratives are conventional and realistic as they closely observe people and relationships in a specific social and historical location. Atwood explores women issues using elements of history, fiction, science, fairy tale, and dystopia [2]. In her novels, the protagonists assert their individuality in the process of discovering themselves.

The writer's narratives rely on ordinary people from all walks of life. The protagonist of *The Edible Woman* is Marian, a young woman with a job in consumer marketing, while the main character of *The Handmaid's Tale* is Offred, both a maid and a servant. The social status and roles of both characters are highlighted. It is emphasized that both women are from the middle and lower class, which help the ordinary reader understand the narratives better. The characters are so believable and usual that the reader quickly identifies with them. This tactic brings out the extraordinary from the mundane. Both stories beat on feminist favour and have an autobiographical touch.

The works by Atwood depict the struggle against social patriarchal order, which arbitrarily elevates men to the positions of power and control and degrades women to positions of powerlessness and subjugation. It is clearly highlighted in *The Handmaid's Tale* where people are categorized into various classes, the lowest and with limited rights is women population. Offred is a handmaid whose main role is to reproduce [1]. She is seen as a property of an influential male ruling layer and cannot choose on her own. Offred's desires are ignored and even judged. Margaret Atwood created a dystopian society in which all steps of lower classes, mainly women, are controlled by the powerful cast.

The theme of control is highlighted in *The Edible Woman*. After the main character Marian gets engaged, she becomes unable to eat. She is unable to consume food because she is being consumed by her relationship. Additionally, *The Edible Woman* examines a woman's inability to eat side by side with the unhappiness in her relationship.

The novels by Margaret Atwood are struggle against 'sexism', that is, the discrimination against women for being women. 'Sexism' is a belief that the persons of one sex are inferior to the persons of the other sex, that is, women are inferior to men.

Usually, Margaret Atwood selects a nameless, first-person singular narrator 'I' to tell the story. It is clearly observed in *The Handmaid's Tale* and *Surfacing*. Both novels are about the nameless protagonist and are conveyed using the present tense. The protagonists of the novels recall past events [2]. In *Surfacing* the protagonist examines the pieces of evidence of her childhood, such as scrapbooks, drawings and photo albums. However, the past events of *The Handmaid's Tale* are reflected in the mind frame of the heroine. Atwood returns to the present signalling the return of the protagonists to the present. As a result, they refuse to be victims and give up the belief that they are powerless. Both novels have an open ending which is a peculiar quality of female narratives and such ending grants the reader with freedom to speculate the future of the protagonist.

All in all, the study of gender and narrative needs further investigation. The novels by Margaret Atwood explore feminist issues in unique ways. She encourages the self-representation of women and changes the misconceptions of their image in the society. Margaret Atwood's characters are ordinary people which make readers understand the problem of gender discrimination better. Her novels have an unreal setting but very closely represent modern society. The topic of gender narratology has various perspectives for investigation as it covers the most burning issues of the XXI century.

References

1. Lanser S. *Fictions of Authority: Women Writers and Narrative Voice*. Cornell University Press. 1992.
2. Page R. Feminist narratology? Literary and linguistic perspectives on gender and narrativity. *Language and Literature*. 2003. 12 (1).
3. Parkin-Gounelas R. Margaret Atwood: Feminism and Fiction. *Modern Fiction Studies*. 2008. 54 (4).

Секция 6. ФИЛОСОФСКИЕ НАУКИ

Sutuzhko Valery
*Doctor of Philosophy, Professor of the
Department of Social Communications
Volga Region Institute of Management (branch) of RANEPA
Saratov, Russia*

BASIC PROVISIONS OF ESTIMETOLOGY

The concept of evaluation and evaluation concepts are quite justifiably applied not only in philosophical research, but also in other theoretical and practical areas of human activity (management, political science, psychology, sociology, economics and evaluation praxiology, the so-called practical evaluation activity). As a philosophical category, evaluation refers to the attitude of a person to the entire value, normative and presented variety of subject embodiments of human life and the possibilities of their cognitive and practical development. It is impossible to do without evaluation, to some extent the phenomenon of evaluation is studied in the natural and social sciences and humanities, but so far evaluation is not studied as a complete subject of research of a separate science called estimetology.

Therefore, the contradiction in the theoretical understanding of evaluation in philosophy is quite understandable — the nature, functions and purpose of evaluation are associated with reflection, cognition, practice, social relations, with language, emotivity of judgments, the individual's doom to freedom, and others. Moreover, although the independent science of evaluation activity “estimatology” is not yet generally recognized in the world scientific community, nevertheless, the theory of evaluation is included as a basic concept in metrology (the science of measurement), qualitology and qualimetry (the science of quality and its measurement).

In this regard, in order to construct a general evaluation concept (the basis of estimetology), it is necessary to clarify the concepts of “quality” and “quantity”, since the concept of “evaluation”, among other things,

includes both qualitative and quantitative characteristics. This approach to assessment not only serves as a basis for classifying assessments and distinguishing qualitative and quantitative assessments, but also allows us to synthesize the original concept of assessment [see 2].

To clarify the essence and content of the concept of “quality”, let us consider its genesis. The history of philosophy presents the following types of understanding of quality: substrate (ancient cultures, reduced to the characteristics of the main cosmic elements-fire, earth, water, air); subject (due to the influence of industrial activities, the formation of scientific and technical disciplines); system (becomes significant due to the fact that the objects of scientific research and practical activities are system education); functional (expresses the tendency to determine quality through quantitative indicators); integral (focuses on a synthetic, holistic coverage of all aspects of factors). Quality, according to G. V. F. Hegel, is an immediate certainty identical with being, in contrast to the quantity considered after it, which, it is true, is also a certainty of being, but no longer directly identical with the latter, but indifferent to being, an external certainty. “Something is due to its quality what it is, and losing its quality, it ceases to be what it is” [1, p. 228]. It is obvious that in this sense, the unity of quality and quantity is manifested in estimates (as measures of being). Moreover, the goal of a qualitative assessment is determined by: ideological guidelines (we live and act in a qualitatively diverse world); logical-epistemological, methodological conditions (knowing certain processes that become the object of scientific research, we first of all seek to identify qualitative certainty, to reveal properties, connections and relationships); psychological factors (quality-organized activities, as well as the quality of the production environment cause positive emotions and feelings, bring satisfaction); ethical and aesthetic norms and principles; social factors (we strive to live in a quality society in which conditions for life and creativity are created); technological conditions (the importance of the quality of materials, design, technology, working personnel) and others. The purpose of the quantitative assessment is to represent the degree of development of this quality. Quantitative parameters serve as a means of knowing quality. Quantity allows you to evaluate a measure of quality (for example, a person’s strength, as a quality, has a different measure (quantity), expressed in the ability to lift a weight of 1 kg, 5 kg, and so on).

The concept of evaluation, which is the theoretical core and methodology of many scientific disciplines, examines the laws, principles, logic and algorithms for evaluating objects and processes. In our understanding, evaluation by definition is a model of a system that includes the subject

of evaluation, the object of evaluation, the basis and logic of evaluation. At the same time, the principles of comparison and relations are laid down in the evaluation system. The evaluation system includes activity-based, algorithmic, and logical components. Evaluation actions reflect the organization of the evaluation process, taking into account the subject-object relations, making a decision and, accordingly, managing the process of solving the problem. The evaluation algorithm is implemented through the structure of measurement and evaluation operations. The evaluation logic reveals the principles, the choice of the basis, the process and the axioms of evaluation.

The subject of evaluation is an individual, a small and large group, and society as a whole. The formalization of the subject is the space of the subject of evaluation in the set-theoretic sense with the structure of relations in it [3, p. 153]. The assessment object can be represented by one or more subjects. In this case, the subject of evaluation is the quality that is evaluated by the subject. The object of evaluation corresponds to an objective space with a certain relationship structure. Each quality corresponds to a set of properties with the structure of the relationship in it. Evaluation is a quality measurement, a translation of the space of object properties into the space of quality indicators (speaking in the language of metrology, into the space of quality measures, which corresponds to the structure of the relationship in the space of measures).

The basis for comparison (relationship) is also represented by one or more criteria. Such a representation is formalized using a set-theoretic space of comparison bases, which is specified depending on the content of the comparison in the form of a system of analogs, laws, norms, standards, values, standards, and so on. The evaluation algorithm is formed on the basis of the representation of the set of evaluation operations. This representation is also formalized using the set-theoretic space of evaluation operations [4, p. 122].

Evaluation results — the definition of quality, the set of which is compared with the evaluation space. Thus, taking into account the introduced formal concepts, the evaluation system is a multicomponent formation, in which the structure of relations between the components determines the structure of the entire evaluation system. In the evaluation system (synergetic or externally organized), the chain of transformations characterizes the movement of evaluation from the external fixation of the object to the disclosure of the structure of its quality, from it to the system of interrelated indicators and to the determination of their values and from them to the evaluation results. Externally, in relation to this chain, the components related to the evaluation subject

act as external regulators of the evaluation procedure (assignment or allocation of the subject, assignment of the evaluation grounds, choice of the operational structure of the evaluation algorithm, the system of evaluation operations).

These are in brief the main provisions of estimetology — the science of valuation activity.

References

1. Гегель Г. В. Ф. Энциклопедия философских наук. В 3-х томах / Г. В. Ф. Гегель. М.: Мысль, 1974–1977. Т. 1.
2. Сутужко В. В. Феномен оценки: философское осмысление / В. В. Сутужко. Саратов: ИД «МарК», 2010. 400 с.
3. Сутужко В. В. Природа, сущность и функции социальной оценки / В. В. Сутужко // Социальная политика и социология. 2007. № 4. С. 152–165.
4. Сутужко В. В. Структура, принципы и классификация понятия «оценка» / В. В. Сутужко // Эпистемология и философия науки. Т. XVIII. 2008. № 4. С. 108–125.

Секция 7. ЮРИДИЧЕСКИЕ НАУКИ

Oleinykov Sergei

*PhD in Law, Associate Professor, Leading Researcher
Scientific Research Institute of State Building and Local Government of
National Academy of Law Sciences of Ukraine
Kharkov, Ukraine*

PUBLIC OPINION AND PUBLIC AUTHORITY: INTERACTION FUNCTIONS

The political sphere determined by the dynamics of the system of influencing factors — subjective and objective, external and internal. Public opinion is a social institution that has always accompanied the development of the political system of an asymmetric society. It's consolidating potential forms and means of influencing the institutions of power change its originality and intensity: from spontaneous verbal or tacit (latent) approval / condemnation of their activities to targeted forms of pressure on them — legal and non-legal, civilized and radically aggressive. With varying degrees of social effect, they adjust the meaning and direction of political and personnel decisions, legal reforms, legislation, electoral activity, and decisions of municipal authorities.

The increasing complexity of the system of public relations and the intensive technologization of mass and business communication have led to the use of information resources in the mutual influence of society and government. This necessitated the legal formulation of restrictions and methods of control over the dissemination and use of digital information. Restrictions on freedom of the media, the use of the Internet, the use of IT lobbying processes for bills, the digitalization of public administration and the electoral process have also become factors that drew attention to the problem of functioning of public opinion in the new conditions.

Public opinion is functionally indispensable in the exercise of power functions in political communications and in making political and legal

decisions, in ensuring national security in information, military, environmental, humanitarian and other spheres.

Communication theories reveal the nature and functionality of public opinion in power relations. The content and direction of its functions are realized in the vertical-horizontal model of influence: the vertical one reflects the projection of the influence of public opinion on public power structures within the framework of expressive, consultative and directive functions, and the horizontal one reflects the influence on the citizen [1, p.104–105]. This is noted in the studies of E. Noel-Neumann, P. Lazarsfeld, and F. Allport.

In the “vertical” model, the functional field of public opinion is its interaction with the institutions of public authority. The expressive function forms the criteria for assessing the activity of government institutions in resolving social problems, synthesizing control and evaluation functions [2, p. 13]. Advisory implemented in citizens’ appeals, their participation in the creation of algorithms for solving problems at the local and state level, the organization of public discussions in the media, social networks, where public opinion retains a consultative status, assessing the implementation of the social order by the authorities — ensuring the rights of citizens, the security of civil society. Its subjects are entitled to demand that the authorities fulfill their constitutional obligation legally use the resources of the civil service and public administration.

The implementation of this function depends on such factors:

1) Possibilities and ability of opinion carriers to analyze facts and processes — lawmaking, law enforcement (judicial and other), social control, to predict social and legal consequences (protection of the rights and interests of citizens from the introduction of bills);

2) Ability of the authorities to perceive and analyzing proposals (advisory communication) or imperative (statutory) opinions (directive communication).

Directive function fixes the legal grounds for the imperative influence of public opinion. For example, electoral participation (such as elections, referendums), where the opinions of voters are transformed into a constituent decision imperative for the authorities: “popular veto” in Italy (voting to repeal the law); Switzerland’s “popular choice” (vote for an alternative law); “Popular initiative” in Spain, Austria (the right of voters to propose to parliament to adopt, amend or repeal a law).

Public opinion completes the function of social control (in the context of E. Ross, R. T. La Pierre, and G. Spencer). This function focuses on the level of consent in society regarding its values and goals [3, p. 105]; implemented in the form of organized legally formalized actions

(elections, manifestations); enhances the influence of an authoritative opponent (bearer of public opinion); or, more radically, he presses on the authorities with protests, disobedience, riots, sabotage, and armed protests. The peculiarity of the control function of public opinion lies in its ability to form a distinct social position, social expectation and influence directed to the authorities.

E. Noel-Neumann interprets public opinion as a form of social control, a tool for promoting social integration and ensuring a level of consent sufficient to rely on it in decisions. Opinion concerns the entire society and the essence of the mechanism of its influence on citizens is that they are influenced fears of isolation, condemnation of non-standard behavior in relation to the opinion of society (“a spiral of silence”, into which non-democratic regimes turn public opinion [4, p. 98–101].

The essence of protective function of public opinion is its expression and consideration in the implementation of civil rights and the inclusion of a legal mechanism for their protection and restoration, creating obstacles (prevention) of offenses by the authorities [5; 6].

The meaning of the integrative function is the regulation of relations in the system of institutions of power, and communications between power and society. In it, the determination of legal and political forms and relations, the stimulation and correction of the inertia of the institutions of power or, on the contrary, the uncontrollable hyperactivity of its civil servants, deputies, lobbies, etc., most manifested in it.

The ideal condition for the influence of public opinion on the institutions of power is a stable democratic regime that guarantees social partnership between the authorities and society, in which public opinion and its consideration by the authorities are a condition and form of maintaining the regime. The formation of public opinion and the mechanism of its real influence on the political and legal segment of society based on legal, political and, especially, informational guarantees of its free expression. Outside of real access to objective information, public opinion is invariably defective, distorts real social processes. The complex of guarantees of freedom of public opinion ensures the normal legal regime of this institution, as an important component of the political regime.

The author substantiates the judgment on the inclusion of the category “regime of interaction between power and public opinion” in the scientific apparatus of sociology of law. This category based on the analysis of the attitude to judgments of subjects on the part of government institutions and the degree of presence of public opinion in the process of developing a political decision [7, p. 14–21].

Recognition of the peculiarities of the ways of interaction between the authorities and public opinion based on such criteria:

a) Depending on the level of democratic character of the electoral legislation as an institution of constitutional law;

b) Depending on the degree of legalization of public opinion, its subjects, and their powers;

c) Depending on the reality of the demonstration of opinions, public discourse and freedom of expression of alternative judgments, oppositional authorities, inclined to level them with repressive restrictions with a general weakness of the arguments;

d) Depending on how pronounced the judgment, the degree of openness of the discussions between the government and opinion leaders in the media, the degree of their activity during the discussion of draft laws, public opinion polls, with the use of ICT — social networks, etc. Internet platforms;

e) According to the demand for public opinion data by the authorities. Intensity, frequency and subject of appeal, the level of its study, the degree of consideration of alternative judgments, their argumentation in draft laws and drafts of government decisions at the state and municipal level (in harmony with public opinion, they acquire a normative character, or in spite of him;

f) Depending on the subject, the degree of coverage of the studied opinions and their consideration in power decisions (as an indicator of the partnership type in the regime of relations between the authorities and subjects of public opinion);

g) Depending on the presence of functioning centers (institutions) for the study and analysis of public opinion — to determine its objectivity, elimination of its errors and distortions.

The sustainable development of the social system, the state, the stability of its legal basis is a natural requirement and condition for legal statehood, the implementation of the principle of the rule of law both in its political and legal sphere and in the private law sphere.

The political and legal system of society implies its internal organization based on the principles of the rule of law, ensuring the rights and freedoms of citizens, impeccable legal organization of the institutions of representative and direct democracy, stabilization of public and professional legal awareness and legal culture. At the same time, not only the subjects of public administration — the legislative body, the executive branch, law enforcement agencies, but also active individuals. Citizens capable of exerting a positive influence on the legal forms of state activity, lawmaking, legal policy, social control over the activities of public law institutions.

The specificity of public opinion, the processes of its formation and the degree of its dominant influence on state institutions determined by such factors as political and social asymmetry, social discourse about legal ideology, political and legal doctrines. In addition, the opinions of people influenced by the globalization of culture, the internationalization of law and legal consciousness, the development of communication means (new channels of information transmission and an increase in the volume of information flow). Digitalization of many types of human activity in the field of private and public law institutions of the legal system of society and many others.

Ideally, public opinion cannot express only passive wait-and-see sentiments of society regarding the measure of guaranteeing their rights and freedoms and their assessment. It can and should act in the format of a technically, informationally and legally secured real imperative factor of influence on electoral procedures, lawmaking, and activity of executive authorities, public administration, and control [8, p. 359–366]. Public opinion must ensure timely correction of legal policy. As a result, public opinion, as an authoritative and powerful factor influencing all elements of the social system, public institutions can provide civil society with the necessary potential for legal progress, improving the quality of legal life. This is possible if the authorities provide sufficient resources.

The peculiarity of interaction between public opinion and public authority reflects the interconnection of the state, law and society and gives rise to political and legal regimes of interaction between the authorities and public opinion.

Their originality depends on the type of attitude of the state power towards it. Especially in the context of a democratic transition for societies with an unstable hybrid form of political regime, which are delimited depending on the democracy of electoral laws, consideration of opinions in laws, forms of discussions with the authorities and forms of expression of judgments.

The doctrine traditionally follows the thesis that the optimal functioning of the rule of law is impossible without a formed and expressed public opinion. However, theoretical and empirical studies accompanied by the absence of a basic methodological principle that can determine the levels of studying public opinion in the field of political and legal reality, the legal system of society, legal consciousness, lawmaking and law enforcement processes.

Specificity that reflects signs of public opinion in the political and legal sphere:

1) Availability of a legal goal and available legal means to achieve it. Awareness of the goal directs the content and dynamics of public opinion to the implementation.

2) The existence of a unified system of legal and moral values that dominate in society and expressed in a system of ethical and legal principles — such imperatives that determine the content, process of formation and expression of public opinion.

3) The level of freedom of expression of public opinion, which ensured by political, legal, moral, religious norms. The combination of such social norms is specific in societies with different political and legal regimes — in clerical, theocratic, clerical or secular states;

4) Differentiation of social statuses and roles of generators, spokespersons and carriers of public opinion;

5) The presence of public opinion in other social institutions, their segments — political, economic and legal systems, etc. The degree and forms of such presence;

6) organization of the mechanism of legal and moral responsibility of subjects for deliberate informational distortion of public opinion in the process of its formation and expression (influencing subjects with the help of biased information, distorted data, imaginary forms of expression, etc.).

Modern methods of researching the problem of the relationship between power and law, public power and society should take into account the peculiarity that these studies are interdisciplinary [9, p. 84–87]. The study of public opinion is not only a problem of the sociology of law or the sociology of politics: it is a functional institution of civil society. Moreover, it can function only under conditions of real guarantee of the constitutional principle of freedom of public opinion by the public authorities. The fulfillment of this condition gives a chance to consider the political regime in the state democratic, and public opinion becomes an effective factor in limiting public power [10, p. 53–56].

References

1. Оссовский В. Л. Социология общественного мнения. Москва: ПЦ “Фолиант”; ИД “Стилос”, 2005. 186 с.
2. Сурмин Ю. П. Теория общественного мнения: Курс лекций. Киев: МАУП, 1999. 72 с.
3. Политическая социология / Под ред. Ж. Т. Тощенко. Москва: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. 495 с.

4. Ноэль-Нойман Э. Общественное мнение: открытие спирали молчания. Москва: ФАИР, 1996. 351 с.
5. Дмитренко О. С. Громадська думка як чинник демократизації політичної культури в Україні / Автореф... канд. політ. наук / 23.00.03: Київ, 2010. 21 с.
6. Набруско В. И. Общественное мнение как предмет политико-социологического исследования. URL: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1587> (date of the application 16.03.2021).
7. Гавра Д. П. Общественное мнение и власть // Журнал социологии и социальной антропологии. 1998. Т. 1. № 4. С. 53–77.
8. Олейников С. Н. Функционирование института общественного мнения в политико-правовой среде // Scientific Collection “InterConf”, (44): with the Proceedings of the 8 th International Scientific and Practical Conference “Scientific Research in XXI Century” (March 6–8, 2021). Ottawa, Canada: Methuen Publishing House, 2021. 784 p.
9. Загальна теорія права: підручник / за ред. О. В. Петришина. Харків: Право, 2020. 568 с.
10. Олейников С. М. Правова природа публічної (державної) влади // “Science and Global Studies”: Abstracts of scientific papers of V International Scientific Conference. Prague, Czech Republic, December 30, 2020. P. 53–56.

Чернік Світлана Дмитрівна
кандидат історичних наук, доцент
Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка
м. Кропивницький, Україна

РЕФОРМУВАННЯ СУДОВОЇ СИСТЕМИ АНГЛІЇ У ХІХ СТ.

У ХІХ ст. в Англії існувала подвійна система права та процесу. Загальне право застосовувалось у судах загального права, а право справедливості — в Суді канцлера. Один й той самий спір міг розглядатися одночасно в обох судах та вирішувався відповідно до різних норм. Справи в судах загального права розглядалися досить довго, а Суд канцлера вже в ХVІІІ ст. стає корумпованим. Окрім цього за часів канцлера Ілдоуна (1801–1827 рр.), який не приймав жодного рішення та не видавав ніякого припису, доки ним не були переглянуті всі прецеденти, розгляд справ у Суді канцлера затягувався [1, с. 67]. Ситуація навколо ускладненої процедури розгляду справ у судах потребувала змін в державі.

У 1830–1880 рр. англійська судова система була реформована та звільнена від застарілих компонентів та стримуючих її розвиток факторів. Так, законами 1832 р. та 1852 р. із загального права були вилучені процесуальні архаїзми, встановлено спрощену процедуру майже для всіх видів спорів, скасовано значну частину юридичних фікцій та старих форм позовів. Проте вплив системи приписів на англійське право є настільки значним, що його наслідки відчуваються й сьогодні, особливо у договірному праві [2, с. 23].

У 1854 р. в Англії був прийнятий Акт про процедуру по «загальному праву». Відповідно до цього документу скасовувалася вкрай казуїстична, середньовічна система королівських судових «наказів» (*writs*) та вводилася єдина система позовів. Інший Акт 1858 р. дозволив судам «загального права» користуватися засобами захисту інтересів сторін, виробленими в системі «справедливості», однак канцлерський суд отримав право розглядати та вирішувати питання, що раніше становили виняткову компетенцію судів «загального права» [3, с. 546].

Важливим кроком у напрямку реформування судової системи Англії в XIX ст. стало об'єднання процедур судового розгляду законами від 1873 р. та 1875 р.. Відповідно до них зазначені вищі суди ліквідовувалися, натомість створювався Верховний Суд, судді якого отримали право застосовувати як загальне право, так й право справедливості [2, с. 23].

У 1873–1875 роках організація судової системи зазнала суттєвих змін. Акти про судоустрій (*Judicature Acts*) усунули формальне розходження між судами загального права та канцлерськими судами справедливості. Усі англійські суди отримали право застосовувати норми загального права та норми права справедливості, на відміну від раніше існуючого положення. Раніше необхідно було звертатися до суду загального права, щоб отримати рішення по загальному праву, та до канцлерського суду, щоб отримати рішення, засноване на нормах права справедливості [4, с. 224].

На думку Л. Данькової, дуалізм двох систем права — загального і права справедливості — це особливість англійського прецедентного права, не властива жодній іншій правовій системі. Така ситуація зберігалася до XIX ст. Саме реформою 1873 р було покладено край дуалізму та плутанині в системі англійського законодавства. Реформа 1873–1875 рр. об'єднала загальне право та право справедливості в єдину систему прецедентного права. У результаті реформ була створена розвинена система судів, визначені вищі суди, котрі створювали своїми рішеннями прецеденти. Після 1875 р. норми загального права і права справедливості стали застосовуватися тими самими суддями, а прецеденти права справедливості склали одну з частин прецедентного права Англії [5, с. 31].

Відмітимо, що важливим наслідком судової реформи XIX в. в Англії стало сприяння вирішенню конфлікту між загальним правом та правом справедливості, яке на той час перестало бути гнучким. Незважаючи на те, що після реформи 1873–1875 рр. і до теперішнього часу «загальне право» та «право справедливості» виступають як єдине суддівське прецедентне право, повного злиття цих двох систем не відбулося. Об'єднання стосувалося судово-організаційних та процесуальних норм. Щодо норм матеріального права (наприклад, довірча власність), то вони, як й раніше чітко розмежовуються практикуючими юристами та власне суддями [3, с. 546].

На переконання Р. Уолкера, закони про судоустрій зробили більше, ніж просто з'єднали загальне право та право справедливості: вони «сплавили» власне норми. Проте повного об'єднання не відбулося: по-перше, фактично були злиті лише процесуальні норми; по-друге,

інститути, розвинені виключно правом справедливості, на сучасному етапі розглядаються канцлерським відділенням Високого суду. Наприклад, протягом ХХ ст. воно успішно здійснило захист права власності [1].

Отже, у ХІХ ст. в Англії було здійснено низку реформ, які стосувалися судової системи та застосування в них загального права. Реформи першої половини ХІХ ст. мали на меті звільнити судовий процес від застарілих процедур та удосконалити судовий процес. Реформа 1873–1875 рр. об'єднала загальне право та право справедливості в єдину систему прецедентного права, проте їхнього злиття не відбулося. Зокрема, створювалася розвинена система судів, визначалися вищі суди, які мали право створювати прецеденти тощо. Проведені реформи сприяли подальшому розвитку судової системи та прецедентного права Англії.

Література

1. Уолкер Р. Английская судебная система. М.: Юридическая литература, 1980. 631 с.
2. Богдановская И. Ю. Прецедентное право. М., 1993. 237 с.
3. История государства и права зарубежных стран: Учебник для вузов: В 2 ч. Ч. 2 / Под общ. ред. д.ю. н., проф. О. А. Жидкова и д.ю.н., проф. Н. А. Крашенинниковой. М.: Норма, 2003. 720 с.
4. Давид Р. Основные правовые системы современности (сравнительное право); пер. с фр. В. Туманова. М.: Прогресс, 1988. 279 с.
5. Данькова Л. И. Судебный прецедент в англосаксонской системе права: исторический аспект. *Vesnik of Yanka Kupala State University of Grodno. Series 4. Jurisprudence.* 2013. № 3 (150). С. 27–33.

**ГО «МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЦЕНТР
РАЗВИТИЯ НАУКИ И ТЕХНОЛОГИЙ»**

ИЗДАТЕЛЬСКИЙ ДОМ «ИНТЕРНАУКА»

Сборник тезисов научных трудов

VII МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ:

**«НАУЧНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ:
ПАРАДИГМА ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ»**

Прага, Чехия

«31» марта 2021

Издано в авторской редакции

Адрес: Украина, г. Киев, ул. Павловская, 22

Контактный телефон: +38(044) 222-5-889

E-mail: info@international-science.com

<http://international-science.com>

<http://inter-nauka.com>

Подписано в печать 28.02.2021. Формат 60×84/16

Бумага офсетная. Гарнитура SchoolBookAS. Печать на дупликаторе.

Тираж 100. Заказ № 435.

Цена договорная. Напечатано с готового оригинал-макета.

Напечатано в издательстве ООО «Центр учебной литературы»

Свидетельство про внесения субъекта издательской деятельности в
государственный реестр издателей, изготовителей и распространителей
издательской продукции: Серия ДК № 2458 от 30.03.2006